

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HJEMMET

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

VICTORINE CARLESON.

VÅRA fagra Tjustbygder finns det många vackra gårdar, många vackra gamla herresäten från förfädrens dagar; men bland dessa är det särskildt ett, hvars namn för oss Tjustbarn har en vän och minnesrik klang. Den gårdens namn har toner från vår barndoms glada lekar, från vår ungdoms sköna dagar och från vår mogna ålders trefna känsla, men alla dessa toner ha en gång funnit genljud i ett ädelt hjärta, som var lifskällan i den gården. Icke under att det känns tomt och sorgfullt, när detta hjärta slocknat i döden.

Snön föll i mjuka flockar öfver skogklädda höjder, öfver granalléer och granismattor, herrgårdens flagga var hissad på half stång och det ena ekipaget efter det andra körde upp till *Odensviholms* trappa på friherrinnan *Victorine Carlesons* begrafningsdag. Tysta och undrande trädde vi in i de tomma salarne, tomma, ej af brist på människor, men i känslan af dens frånvaro, hvars enkla, hjärtliga väsen hade fyllt oss alla med värme och med en obeskriflig känsla af välkomst och förståelse. Begrundande hörde vi i templet kyrkoherdens djupa och hjärtliga ord om den hädangängnas lif och lifsverksamhet, och alla visste vi, att de varma orden voro sanna, alla visste vi, att här voro orden och verkligheten i fullaste harmoni. En moder för många hade här lämnat sina barn och skyddslingar, och när kvartetten sedan i det gamla hemmet bland annat sjöng den vackra sången: »Mitt lif är

en våg», fanns det mer än en stackars böljande och ensam våg, som begrät förlusten af den skyddande strand, där hvilan och grunden varit så trygga.

I vår tid, när det ordas och agiteras så mycket för kvinnans utveckling, hennes rättigheter och personlighetskraf, kan det kanske ha sitt intesse att dröja en stund vid dens bild, hvars utveckling och hvars väsens fördjupning hade sin grund i det kärleksfulla hjärta, som blef så rikt, emedan det gaf så mycket, och i det förstånd, som såg alltmera klart, ju mer det egna jaget och lifvets många bländverk svunno hän för kärlekens syn på lifvets verkligheter.

Victorine Fleetwood var äldsta dottern af öfverstelöjtnanten, friherre Victor Fleetwood och hans maka Anna Charlotta Strömbom. Hon föddes den 16 mars 1834 på Windö i Stora Tjust och tillbragte sedan största delen af sin barndom på Ogestad, hvilken egendom gränsar intill Odensviholm och arrenderades af hennes fader, innan han köpte Wirums gods, några mil söder om Västervik. På Wirum blef hon vid 24 års ålder gift med sin barndoms lek- och studiekamrat, löjtnanten vid Andra Lifgardet Otto Carleson, enda arvinge till Odensviholms storartade egendom, där de unga makarne nu byggde bo och där *Victorine Carleson* alltmer satte sig in i en husmoders plikter. Hennes kärleksfulle och afhållne make var en god husbonde, som synnerligen ömmade för de sjuka och lidande och som sålunda gick före på den stig, hvilken under en 23-årig änketid skulle blifva hennes, då hon som ensam härskarinnna hade vård och omsorg om sitt stora gods.

Djupt kände hon förlusten af sin make. Han dog nämligen i sin bästa ålder den 26 jan. 1881. Men ej sjönk hon därför hän i dådlös klagan, utan grep sig i stället med allvar och kraft an med sina affärers ordnande och sina många gårdars skötsel samt tog personlig och noggrann del i arbetet med räkenskaper och bokföring.

Anspråkslös och flärdfri som ingen, gick

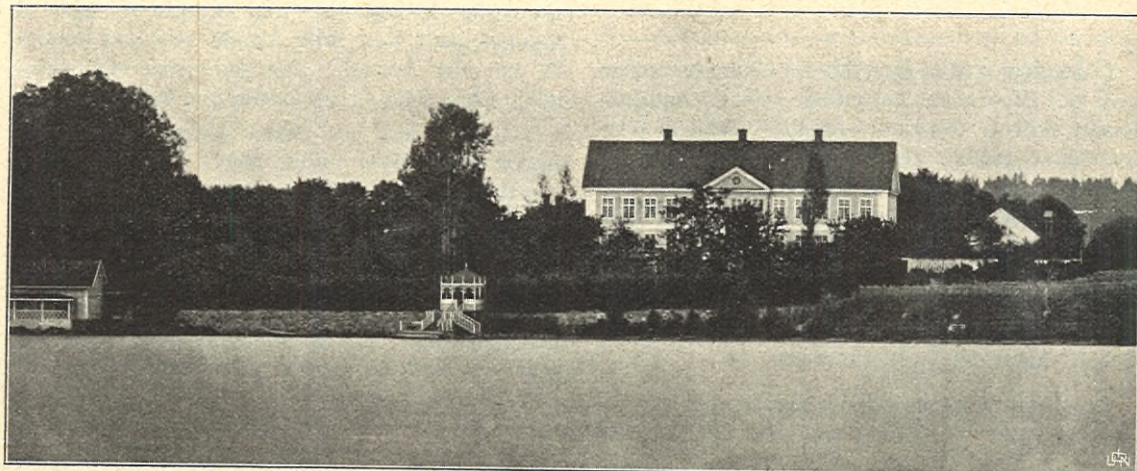
hon stilla sin väg fram och hade alltid ett hjärtligt välkomnande till alla, som i glädje eller sorg sökte henne och hennes hem. Hur mycket hon arbetade och tänkte märkte ingen, ty någon brådska eller oro syntes aldrig, under det allt i hemmet och på egendomen gick sin jämna gång. Kanske visste ingen mer än hon själf, hvar eller när kärlekens olja hade gjutit nytt lif i maskineriet eller lenat upp gnisslande kuggar och gångjärn.

Släktens ensamma och föräldralösa funno i henne en ny öm moder och, ehuru hon själf var barnlös, blef hennes hem sålunda rikt på såväl ungdomens glädje som på väl-signelser från gamla trötta hjärtan, som där funno hvila och ro under lifvets afton. Lifligt tog hon del af ungdomens glada planer och företag, skänkande de unga den frihet, som dock har den bästa begränsning i ungdomens tacksamma kärleksvilja att ej göra den älskade modern annat än glädje.

Och när de unga sedan, från egna lyckliga hem, kommo med sina barn till den gamla kära modern, blef hon åter medelpunkten i en krets, där alla kände: »här är oss godt att vara», och där det unga släktet i sin tur återlefde sin faders eller moders glada barndom i det älskade hemmet.

Friherrinnan på Odensviholm räckte till för flere och för mera än världen visste. Hennes praktiska blick såg de verkliga behofven i ena eller andra fallet, och hon var ej sen att afhjälpa dessa, antingen de gällde kommun, kyrka eller enskilda.

I verksam kärlek svunno så hennes år och lifvets afton var inne, men ännu lyste kvällsol klar öfver dalande lifsstig. Då kom den 27 sisl. jan. ett plötsligt bud från lifvets och dödens herre och kallade henne till sig. Hastig och lätt var öfvergången för henne, men djup var saknaden för oss. De som gråta vid baren knota och klaga dock icke, ty de äro fostrade i ljuset af hennes osjälviska kärlek och känna, att deras förlust var hennes sköna vinning. ADA RYDSTRÖM.

ODENSVI HOLMS HERRESÄTE I TJUST.

PÅ GATAN.

PÅ MODDIGA, gråa gator
i tyngande tankar jag går;
frusen och hård är jorden,
himmelen mulen står.
Mänskorna ser jag skynda
brådskande om hvarann, —
drag, dem bekymren tärde,
dem tröttheten öfvervann.

Då se — där kommer tultande
en rosig liten tös;
under den röda hufvan
en guldlock sluppit lös.
Jag böjer mig ner — och mot mig hon ler
med klaraste ögon blå,
så blanka, strålande som en våg,
den solsken leker uppå.

Med ens hur oemotståndligt
fram bryter sol i min håg!
Jag känner stiga inom mig
af osäglig värme en våg.
Hur plötsligt hjärta och sinne
af blida tankar fylls:
jorden och himlen och lifvet —
allt i en hast förgylls!

Det må väl vara, att lifvet
oss alla nöter ut,
det må väl vara, att glädje
och kraft och dådlust ta slut —
där är dock en evig friskhet,
som väller ständigt fram,
en kraft, som sig evigt förnyar
i lifsträdets åldriga stam.

Där är i hvar blick oss möter
ur barnaögon klar
ett evigt strålande löfte
om kommande, ljusare dar.
Där är i glada små ögon,
som slås mot himmelen opp,
om bättre, sällare slakten
ett ständigt lefvande hopp.

ANNA M. ROOS.

JOSTS ÄPPLE.

MIDDAGEN VAR SLUT och gästerna sutto
som bäst förankrade i soffor och be-
kväma stolar. Något vederkvickande af andlig
art kunde lämpligen följa efter all den goda
maten, dock utan att vara allt för ansträngan-
de för själsförmögenheterna, och värdinnan,
som förstod sin konst i grunden, hade ordnat
det så, att barnen, en liten flock i helgdags-
stass, fingo komma in och blanda sig i säll-
skapet. De yngsta, som ej visste bättre —
höll jag på att säga, — läto sig opåtaladt föras
från fann i fann och klappas och smekas.
Jost, den äldsta däremot, gick styf och säker
omkring och bockade och tog i hand med
hela värdigheten hos en liten pys, som kän-
ner, att mammas ögon tillitsfullt följa honom.
Men när han plötsligt fann sig utsatt för ett
korsförhör af frågor, behagade han, först sedan
han mutats med förespegligen om att få ett
stort äpple, underkasta sig att undergå exa-
men, hvarvid leende tanter pekade mot sitt
inre och frågade, hvad de hette — en, som
hvar man vet, hvarken synnerligen ny eller
sinnrik, men ganska fitigt öfvad form af um-
gänge mellan vuxna och barn.

Jost redde sig emellertid förträffligt, och
äpplet var redan eröfradt. Hälsad med en
belåten nick af mamma, ämnade han just
draga sig tillbaka med sin skatt, då en af
tanterna fick ett skämtsamt infall; hon ryckte
hastigt äpplet från gossen och förde det till
munnen, som om hon tänkte bita ett stycke
däraf. Nu är att märka, att om något dylikt
händt henne själf, skulle hon säkerligen varit
den sista, som sett något komiskt däri, men
af ett litet barn fordrar man däremot i regel,
att det vid liknande tilltag af äldre skall
vara i stånd att skilja mellan skämt och all-
var. Det uppstod följaktligen stor förvåning
och allmän bestörtning, då Jost, fullständigt
utan uppfattning af, att han möjligen kunde
vara utsatt för det förstnämnda, uppgaf ett
vildt, nervskakande skri, som verkligen kunnat
ha varit af hälsovadlig verkan för det mätta
sällskapet, ryckte åter till sig sin egendom
och gaf sin tant en blick så förtörnad, som
om han egentligen haft lust att slå henne.

Det hela, utspeladt i en oändlig hast, väckte
en storm till lif, och, som det i liknande fall
nästan utan undantag sker, vändes den mot
barnet. Mors röst ljöd först vädjande:
»Jost, Jost, nog förstår du, att tant endast
ville skämta med dig,» därpå bevekande:
»nog hade du för öfrigt gärna velat gifva tant
äpplet, om hon velat ha det,» och härvid gick
mammas blick till ett hörn af rummet, där
ett bord med rikliga förfriskningar stod, och
hon tänkte, att om Jost bara svarade ja,
skulle han få sin rikliga del däraf. Men Jost,
som följt mammas blick, förstod till egen
nackdel ej hennes tankegång, — hans egen ut-
mynnade i, att när tant kunde få taga så
mycket godt hon ville, kunde hon låta honom
få ha sitt i fred. Det sade han emellertid
icke, utan iakttog en surmulen tystnad.

»Gossen har ett hårdt sinne,» ansåg sig
någon böra blåsa under med.

»Han är en liten egoist,» inföll en annan.

»Barn borde lära sig att gifva, gifva gärna,»
suckade en tredje, mildt uppfordrande.

Det hela retade mamma obeskrifligt. Utan
att göra sig reda för, om det låg något be-
rättigadt däri, endast emedan hon ansåg det
som en heder sak för sig att få gossen att
lyda, sade hon: »Jost, gif tant äpplet —
mamma vill det,» fortsatte hon, då tanten
med många krumbukter afsade sig det, och
när han ändock icke lydde, förde hon hastigt

ut honom; hon hade takt nog som värdinna
att bespara sina gäster en uppfostringsscen.
Men hon var mycket ond och sköt honom
omildt ifrån sig med några ord om, att Jost
icke längre var hennes snälla gosse.

När hon åter kom in till sällskapet, var
den lilla händelsen tydligen helt och hållet
glömd. Stämningen var ovanligt hög och glad,
och man skulle kanske ha kunnat draga den
slutsatsen, att den förstnämnda icke varit
utan inflytande därpå, utan verkat uppiggande
på de förut något dufna lifsandarna. Aftonen
förföt på det angenämaste sätt, värdinnan
var belåten, och när gästerna gått, gjorde
hon en sista rond genom de tomma rummen.
Sedan gick hon, som hon hvar afton brukade,
in till sina små i barnkamrarna. De minsta
lågo i första rummet, rosiga och varma, hop-
krupna som nystan, men sofvande med lugna,
jämna andedrag, helt och hållet i Jon Blunds
våld med lyckliga barns tillitsfulla ro. Hon
stod en stund och betraktade dem med ömhet
i blicken. Sedan smög hon sakta in i Josts
rum. Gossens hufvud var icke att se på
hufvudgården, och försiktigt vek hon undan
lakanet. Därunder hade han gömt sig, med
ögonlocken hårdt sammanknipna hade han
låtsats sofva, men vid moderns lätta beröring
miste han helt och hållet herraväldet öfver
sig själf. Med strömmande tårar och högt
flämtande bröst sträckte han armarna emot
henne.

»Mor, mor, Jost är mors snälla gosse, Jost
är lydig, hon får taga det,» det sista mum-
lade han blott och sköt med bortvänd blick
ifrån sig en underlig tingest, ett tummadt,
misshandladt äpple, på hvilket mor förvånad
stirrade, innan hon, förskräckt öfver gossens
häftiga utbrott, förstod meningen därmed.

Omsider hade han alltså bragts till lydnad,
hon kände tillfredsställelse däröfver, men på
samma gång, i det djupaste, omuligaste af
hennes själ, rörde sig en annan känsla. Det
lilla uppträdet efter middagen, som hon för
andra omsorger nästan helt och hållet glömt
bort, trädde åter fram för erinringen. Orsaken
därtill hade varit ett dumt skämt, sådant
hon som mor sett otaliga prof på, emedan
för många vuxna människor barnet knappt är
förmer än en leksak och deras enda sätt att
umgås med det är att retas med det. För
henne trädde plötsligt medvetandet, att kanske
mindre barnet än den äldre, som finner nöje
af att uppegga dess sämre instinkter, bär felet
för, att dessa komma till utbrott, något som
emellertid barnet sedan får lida för. Hon
satt vid gossens sida med hans hand i sin
och väntade, att sömnen skulle komma till
honom, en lugn sömn utan oroliga sprittningar
af lemman och krampaktiga grepp om hennes
hand, som bäst utvisade, hur upprifna hans
sinnen voro.

Hon såg den otypliga tingest, som engång
varit ett skönt frestande äpple, men nu talade
sitt otvetydiga språk om den kamp, det kostat
gossen att försaka, — så som hon fordrat det,
tämmligen meningslöst, måste hon för sig själf
medgifva. Men för ett barn är det aldrig
svårare att lyda en befallning, än när det
instinktligt känner, att det ligger något obe-
rättigadt i den, det rubbar dessutom dess till-
försikt till den, som gifvit befallningen, något
som är en betänklig sak vid uppfostran och
icke bör uppoffras för den lilla tillfälliga till-
fredsställelsen att inför vänner och bekanta
få framhäfva den förmåga, man har, att få
sina barn att lyda. HANNA WIJNBLADH.

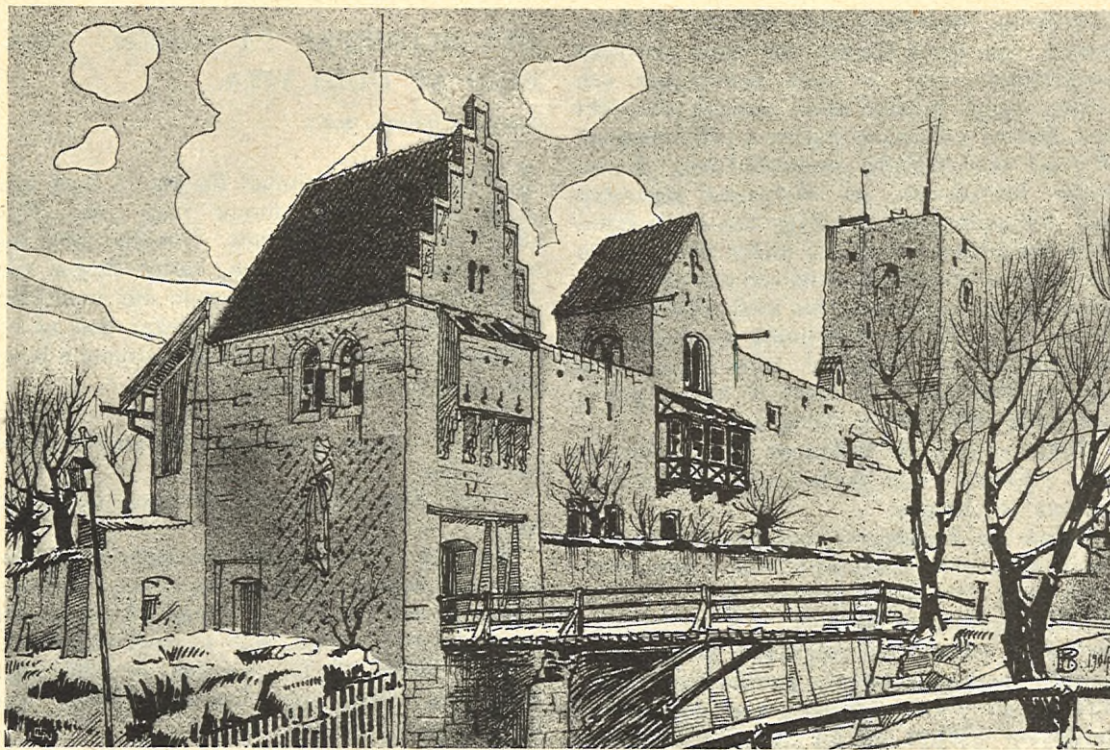
Hårets affallande. En läkare som sedan
flera år i Stockholm behandlar specielt hudsjuk-
domar, skrifer följande: »Af alla i handeln före-
kommande medel, afsedda för behandling af de
parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.)
på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror,
känner jag intet, som vid anställda prof visat sig
så verksamt och i så hög grad förtjänar användas
som *Azymolstimulus* — —. Vid London-utställ-
ningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guld-
medalj såsom det bästa hårvatten.

Under läkarekontroll tillverkas F.
PAULI'S AZYMOL-TVÅL, som med allt skäl kan
rekommenderas till alla, såväl äldre som yngre
med ömtålig hy och hud.

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specialhandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, G E F L E.

VINDBRYGGAN VID GRÜNWALD SLOTT. TECKNING FÖR IDUN AF ARKITEKTEN KARL BENGTSO.

EN VINTERDAG PÅ EN SYDTYSK MEDELTIDSBERG.

I EN VANDALISERINGSTID, då de vidtberömda borgarne längs stränderna af Rhen omvandlas till historiska milpålar för jäktande turistfloccar, får man söka till de bajerska floddälderna eller Tyrolens bergland för att ännu finna pietetsfullt bevarade minnen från en längstförfluten historisk tid, endast ägnade att rätt förstås i sammanhang med den landskapets romantik, hvarmed de tyckas så olösligt förbundna. Ofta ligga de tätt vid den allmänna stråkvägen, och man behöfver blott göras uppmärksam på deras existens, för att man lätt nog skall kunna foga ett nytt, på en gång historiskt, karaktäristiskt, stämningsfullt och pittoreskt blad in i reseboken.

Vid den fagra Isardalen strax söder om München ligger ett dylikt gammalt fäste, gömande minnen om det romerska världsväldet, den germaniska grundläggningen, den svenska storhetstiden och en modern inkvisitorstids ohyggliga våldsdåd. Hit vallfärda sommartid tusende münchnare och göra sig med sin högljudna glädje till herrar öfver berg och dal. Men under den korta vinterdagen ligger det en talande stillhet öfver den historiska jord, där romare och kelter, tyskar och svenskar med växlande lycka stridt om väldet, och man erfar känslan af helgd inför minnen, då man långsamt stiger upp för branterna, som på sitt krön bära Grünwalds slott.

På mer än sex hundra meters höjd flyter Isar i sin dubbla strömfåra, ärggrön af den kalkmättade jorden, genomsiktigt grund nu, då källorna äro frusna, svällande och vild, brytande fördämningarna och öfversvämmande landet vida omkring, då vår- och höstflödena gifvas fria uppe i bergen kring Oberammergau. Luften är hög och ren och långt behagligare att inandas än inne i det evigt dimhöljda München. På ömse sidor om den breda floddalen står skogen hög och vacker, stämningsfull i sin drömmande tystnad. Bokarnas stammar mätta gröna lafvar, och i de yfviga kronorna hänger en och annan klunga vissetbrunt löf, ludet af rimfrost. Ungträdens fina kvistar gnistra af barrliknande små ispiggar, och skyhöga granar stå med tunga, snöhöljda grenar och likna jätteväxna skogvaktare med

ett isadt skägg böljande fram under den jägargröna hatten.

På den hala skogsstigen når jag småspringande, då och då hejdande farten genom att stödja mig till en trädgren, ner till floden, där färjkarlen sätter mig öfver under välgörande tystnad och blott tackar med en nick, då jag sticker en groschen i den valkiga handen. Nu blir vandringen mödosam upp för den branta stigningen, men för hvar gång jag stannar för att draga andan, öppnar sig ett allt vidare panorama och mellan mörka skogar och hvita fält följer blicken den skimrande Isar bort till synranden, där alperna teckna sin skuggning mot en solig vinterhimmel.

Ändtligen står jag uppe på klippans krön framför den gamla borgen, hvars fyrkant är omgifven med en ringmur med talrika skottgluggar. Öfver den uttorkade vallgravven för en vindbrygga till portornet, under hvars trappgafvel ett rikligt tilltaget burspråk utfyller det mesta af fasaden ofvan de beslagna portarne. Öfver flygelns midt lyfter sig ett mindre försvarstorn, medan längan i sin nordöstra ända afslutas med det höga slottstornet, det vid alla tyska medeltidsborgar under namnet Borgfrid förekommande vaktornet, hvilket här, i motsats till hvad vanligen är fallet,

Broderade Blusar och Klädningsstyger

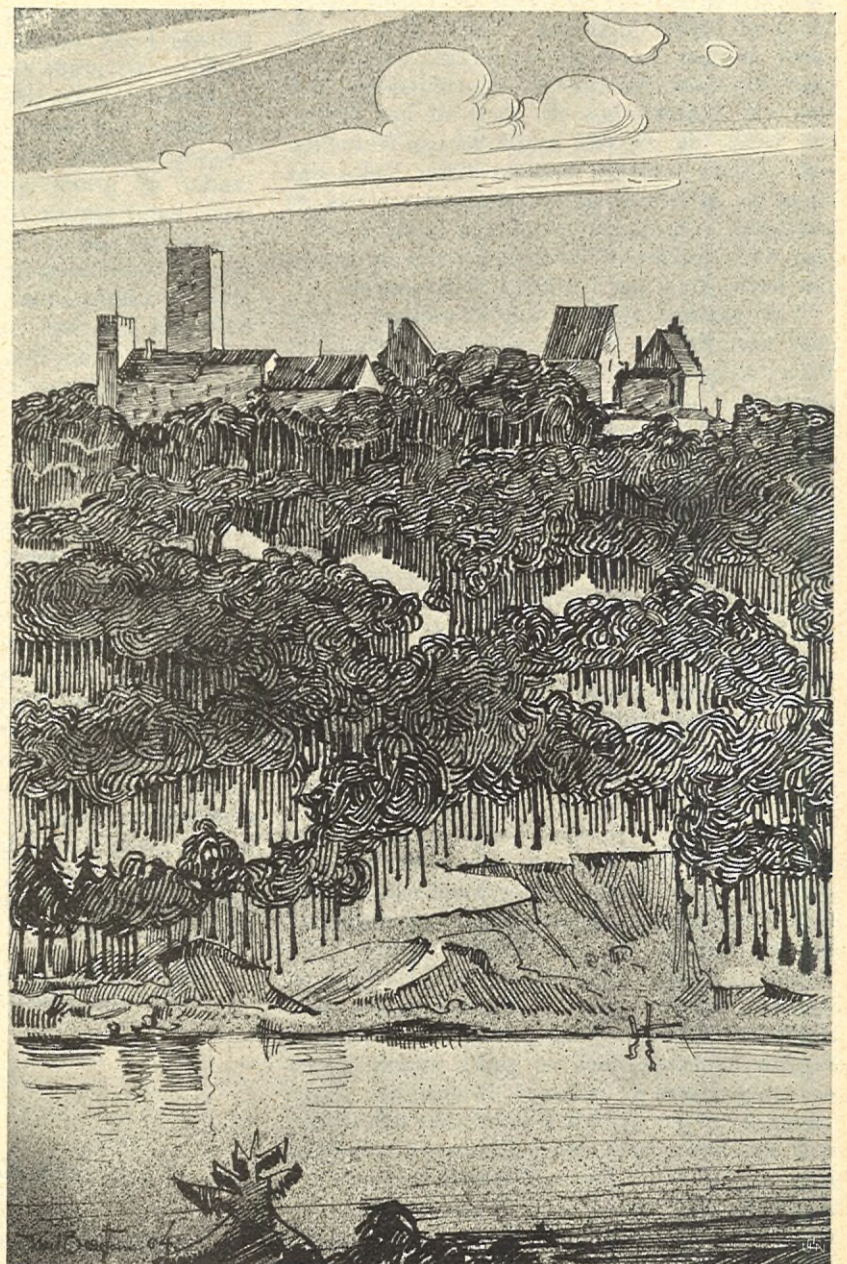
Schweizer-broderi. — Sista nyhet på Japan- & Shantungssiden till kronor 3,05 & 3,15 pr meter, tull- & portofritt, offerera

Schweizer & Co., Luzern S. 5. (Schweiz).
Sidentys-Export. — Kungl. Hoflev.

sammanbyggt med den öfriga slottsbyggnaden. Hufvudbyggnaden jämte de tvänne öfriga, ännu enklare flyglarne omsluta borggården.

Det gamla fästet är uppfördt i enkel gotisk tegelarkitektur och verkar mindre genom sin stil än genom sitt dominerande, måleriska läge.

Borggårdens midt är upptagen af en stor, två hundra fot djup brunn af romerskt ursprung, och vid byggnadens sydvästra hörn skjuter fram ett betydligt parti af en af de solida tvåtusenåriga grundmurarne. Dessa kvarlevor härröra från den tiden, då den romerske kejsaren Augustus sände sina båda söner Drusus och Tiberius i härnad mot de söder om Donau boende kelterna och för att befästa det romerska väldet mot de norr om samma flod huserande germanerna. År 15

GRÜNWALD VID ISAR. TECKNING FÖR IDUN AF ARKITEKTEN KARL BENGTSO.

Eva Hellman & Co.
Drottninggatan 68. Et. 1886.

HUSHÅLLSSKOLA, känd för omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning, dessertträtter, linnedräkt m. m. 3 mån kurs. Prosp. fritt mot porto. **MATSALAR**, med damrum, hvilka som följd af centralt läge, godt och varierande bord, låga priser och rabattkuponger, äro bland stadens mera besökta. **CAFÉ & BUFFÉ**, öppet till 11 e. m. God frukost-, lunch-, supé- och kaffeservering. Bakelser, tårter, kaffebrod af egen tillverkning serveras äfven här. **KONDITORI & FINBAGERI**, specialité: finare bakelser, tårter o. konfekt, kaffe- o. thébröd. Beställn. mottagas tacksamt. OBS.: Endast kvinnl. betjäning.

Lanolin-
Sana-Tvål.

garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

23 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

före vår tideräknings början var eröfringen af de södra Donauländerna fullbordad, och romarne uppförde nu på därför lämpliga platser borgar och kastell för att skydda sina nya landvinningar. Från den tiden daterar sig grundläggningen af Grünwald, om hvars första historiska mission äfven de närbelägna romareskansarna bära vittnesbörd.

Romarne härskade här i mer än fyra hundra år eller till år 408, då de germanska stammarna för alltid fördrefvo romarna från trakten. Grünwalds öde är under de närmast följande seklen höljdt i dunkel; dock lär det gamla romarekastellet under tiden mellan 700-talet och 1200-talet ha användts som arrendegård i klosterägo, tills det vid obekant tid där nypupförda Grünwald vid slutet af sistnämnda århundrade blef furstlig bajersk besittning. Ludvig den stränge förlänade Grünwald karaktären af befäst jaktlott. Under 300 år tjänade borgen uppe på det branta stupet vid Isar bajerska furstar till uppehållsplat, och det var i allmänhet ett glädt lif här fördes. År 1632, då Gustaf Adolf besatte München och Bajern i öfrigt, besköts äfven fästet där uppe på de romerska grundmurarne. Om de fruktade svenskarne påminnes man ännu i dag där i trakten af »svenskekersen», af hvilka det ännu finns ett i själva slottsparken.

Vid samma tid, då »guldkonungen» drog mot norr för att besegla sitt öde, bytte lifvet form bakom Grünwalds murar. Det forna lustslottet omdanades till statsfängelse och medeltida tortyrredskap flyttades in i samma salar, där förut furstar och konstnärer, riddare och adliga jungfrur sjöngo sitt lof till lifvet, som de lefde. De mörka minnena från förnedringstiden rufva ännu i sidoflyglarnes kalla salar, medan hufvudbyggnaden för åtskilliga år sedan omdanats till privatbostad åt en bildhuggare, som nu är herre till Grünwald.

Alldeles invid vindbryggan ligger ett gammalt jägmästareboställe och fyller alla anspråk på ett nutida bajerskt bondvärdshus. På den höga, hvita gafvelfasaden tronar naturligtvis en brokig madonna, medan en bikupeskyllt i stilfullt järnsmede och en samling hjorthorn symbolisera byggnadens forna och nuvarande syfte. Dess inre upptages af en stor krogisal under låga, hvitrappade korshvalf och försedd med höga, mörka träpanelningar och väggfasta bänkar bakom en rad solida ekbord. På väggarna hänga skyttediplom med namnen på bygdens bästa jägare, svartnade, naiva målningar med vilda jaktmotiv och madonnor i färgrik utstyrel, och en riklig mängd hjort- och råbockhorn är anbragt däremellan. Uppe under hvalfven sväfva örnar, falkar och hökar, och en flotte med eskimåliknande träbesättning seglar fram genom tobaksmolnen uppe i fågelrymden. Men i hörnet, där krögaren tronar bakom sin disk, utgöres väggdekorationen från golf till tak af jättestora ölkrus af sten.

I den breda kakelugnen af gammalsvensk typ flammar ett präktigt bål, och vid borden

däromkring utvecklas med tillhjälp af litersejdlar och tyrolerflaskor den mest sydtyska gemytlighet. Det är unga bondpojkar och gamla, trygga gubbar, alla i landtlig jaktdräkt med fjädrar i de gröna hattarne och bolmande på pipor med målade porslinshufvud. Nu inträder slottsherren, en välfriserad jägaretyp med böljande germanerskägg och stora later, iförd bondelegant redingot under slängkappan och utstyrd med tyrolerhatt och knölpåk. Han tycks stå på vänskaplig fot med hela församlingen, det blir ny påfyllning öfver lag och skänkflickan tar oombedd fram korten, som ligga inskrufvade i ett träblock för att gifvas form efter den senaste tumningen.

Under väntan på middagen gör jag en titt öfver i kyrkan, som jämte krogen är den enda grannen till borgen.

Bakom en hvitrappad mur, hvars röda taktegelpannor sticka koloristiskt fram under snön, ligger den lilla kyrkogården rundt omkring det leksaksliknande templet. På grafkullarne äro resta nätta små julgranar, prydda med högröda pappersblommor, guldlockiga änglahufvud och — silfverglitter, som den riktiga rimfrostens bättrat på för att göra illusionen fullständig.

Förbi en bottenfrusen vigvattenskål träder jag in i den iskalla kyrkan. Den rymmer ett dussin bänkar med ett tiotal platser i hvarje. I en af bänkarne ligger en äldre bondkvinna i bajersk nationaldräkt på knä med en psalmbok framför sig och ett radband mellan de frusna fingrarna och mumlar böner utan slut.

Allting är brokigt och grant. Taket har målade hvalf, och längs väggarna tåga målade änglar. Öfverallt finns det Kristusfigurer och madonnor, helgonbilder och bibliska scener, på altare och nischer, snidade och målade och förgyllda. Och rundt kring det hela gå guirlander af grankvistar och mossor, smyckade med bandrosetter och pappersblommor, röda och svarta, gröna och blå. Men på ena långväggen dominerar genom sin storlek och sin plats St. Leonhard med mässingtråds gloria kring hufvudet och ett par järnbojor dinglande i ett snöre mellan fingrarna. Han var väl martyr och hugnades med järn i lifvet och förgyllning efter döden — det brukas ju så.

Jag vänder åter till värdshuset, där det ryker och doftar af hvitkål. Rundt om vid bordet slevvar man under muntert sorl i sig middagen. Men midt ibland de ätande bönderna sitter krögaren och spelar kort med herren till Grünwalds slott.

Genom fönstret ser jag kyrkan, där vigvattnet är fruset och en ensam kvinna ligger och tummar sitt radband. På andra sidan har jag borgen, där den gamla portvakterskan nu åter kan hvila ut efter sin naiva beskrifning af gipsgubbarne, som hon kallar »romerska militärer» och är full af vördnad för. Och här är krogen — med broderskap öfver lag! Här är den nya tiden och det nya lifvet! Det är visst vackert, det här — men jag kan icke återhålla ett litet löje, då jag hör skalldens gamla ord:

Das Alte stürzt, es ändert sich die Zeit,
Und neues Leben blüht aus den Ruinen.

JOHN HERTZ.

GLÖM EJ

JUBILEUMFONDENS SPARBÖSSOR.

ETT BLOMSTER PÅ VÄGEN. TIDSBILD AF QUID VITA.

(SLUT FR. FÖREG. N:R.)

HON försöker sjunga för att få bort tankarna. Hon finner inga ord. Hon stämmer upp en låt blott. Tonerna höja sig och glida ut öfver vallen, bortåt skogen till.

Hvad var det? Det svarade där nere från stigen. Hon lyssnar. Så skickar hon ut en långdragen ton. Hela hennes stormande längtan dallrar i den tonen.

Tyst!

Jo, det svarar där nere. Hon springer ut på vallen.

»Gud signe dig, som kommer, hvem du än är!»

Nere på stigen kommer en man. Hon känner igen honom. Det är en af de två främlingarna, som voro hos henne på sätern för en vecka sedan, han, som ej sade så mycket.

»God afton, Greta! Känner du igen mig? Skogsfrun lockade mig tillbaka till sätern. Kör du bort mig? Säg!»

Ånej. Hur kunde han tro det? Hon skulle visst inte köra bort honom. Och den andre, hans vän, skulle han komma efter? Inte var han väl ensam?

Jo, han var ensam.

Han kastade ränseln på gräset och slog sig ned på trappsteget utanför stugdörren.

Hvad det var däjligt däruppe på sätern! Han hade längtat dit upp till den rena luften och tystnaden. Han ville vara där en dag eller två. Där fanns ju en lada? Han kunde ju få ligga där om natten? Alltid fanns det väl en tapp hö eller halm att lägga under hufvudet. Och så fanns det ju mjölk och smör och bröd där inne i boden. Säg, ville hon dela sin kost med honom? Fick han stanna?

Å, att han hade längtat dit upp! Visst fick han stanna. Hon, Greta, skulle ligga i ladan, och han skulle få ligga i stugan. Jo, jo, hur kunde han tänka sig något annat?

Hon satte fram sin bästa filbunke och smör och bröd och osten, som låg på tork på ett bräde instuckat i husknuten och som hon väntat sig beröm för af matmodern nere i byn. Hon skar den midt itu utan någon tvekan och satte fram den ena hälften. Och så slog han sig ned vid det omålade, vit-skurade fällbordet och åt. När han ätit, satte de sig på trappsteget utanför stugan, han och hon. Det var en god stund sedan solen försvann bakom skogen, men för Gretas ögon var det, som om hela sätern strålade af ljus.

Icke en dag eller två stannade han kvar på sätern, utan dag efter dag, och nu var det redan på tredje veckan, sedan han kom. Han låg utsträckt på gräset vid stugafveln om förmiddagarna och läste, medan han väntade, att Greta skulle komma hem från skogen. När han hörde den första klangen af skällkons klocka, slog han ihop sin bok och gick för att möta henne. Klingande, skällfvande, dansande toner kommo honom till mötes, innan han ännu såg henne.

Så satt han därinne i stugan och såg på, hur hon sysslade omkring honom: hur hon vispade upp den svala filbunken till ett fradgande skum, såsom han ville ha den, hur hon sköljde potatisen och satte den lilla grytan på sina tre fötter öfver elden, hur hon stekte det torkade fårköttet eller sillen på glöden, och hur hon malde kaffe och lade på pannan, mycket kaffe, att det måtte bli, såsom han ville ha det. Det var muntert att lyssna till kvarnens surr. Den sjöng en glad melodi, en liten enkel visa om eget bo och tro och ro.

Allt ylle hon gifva honom, allt. Hon tänkte aldrig på sig själf. Jo, en gång tänkte hon på sig själf. Då böjde hon sitt ansikte öfver vattenämnbaret för att se, om hon liknade ett fjällblomster, som han hade sagt henne, en sådan där liten fjällbrud, som blomstrar så ren och fager på fjällets brant. Och då såg hon i vattenspeglens djup ett par ögon så strålande, att hon icke kände igen sitt eget ögonpar, och en mun så rosig och leende, att hjärtat blef varmt af glädje — för hans skull.

Å, hvad lifvet var härligt!

Hon var inte ensam längre, inte ens med sina tankar. De tankar hon tänkte, tänkte också han. De känslor hon kände, kände också han. Allt, hvad han talade, tog han ju liksom ur hennes egen själ.

I tredje veckan lämnade han sätern. Det var en tidig morgon, innan Greta ännu dragit till skogs med kreaturen. Ränseln, som hängt på en spik innanför dörren, togs ned. Hur det skälfde inom henne, när hans hand släppte hennes! Ångesten brände i hennes blick.

»Jag skall låta höra af mig, Greta,» sade han med blicken halfvt bortvänd, ty hennes ögon skrämde honom.

Hon sade ej något, frågade honom om intet, men hennes barm häfde sig, som om den ville brista. Ett ögonblick tänkte han kasta ränseln af och stanna, men så besinnade han sig och gick.

Hon stod kvar på säter vallen och stirrade inåt skogen, där han försvunnit. Morgon-solens ljus lyste öfver henne och sätern, men hon såg det ej. Allt var mörkt, öde, tomt. Det hade med ens blifvit så trångt i hennes själ, att endast en tanke fick rum — den att han var borta nu, borta. Då hon tänkt den tanken tusende gånger, blef det ändtligen rum för en annan, och hon kom ihåg, hur han hade sagt: tänk inte med sorg på vår sommar, din och min! Och sedan: jag skall låta höra af mig. Kanske att han kommer tillbaka en gång.

Hennes hufvud höjde sig. Hon såg, att solen lyste, hon hörde kons klocka pingla och hon gick till sitt arbete. —

Det blef höst och kreaturen motades ner till byn och sätern stängdes och Greta gick tyst utför fjället utan en visa, utan en ton. Och Petter kom efter med lasset, och kärnan stötte och skakade bland stenarna, och Petter undrade, hvad Greta sett däruppe på sätern, eftersom hennes ögon blifvit så förändrade. Männe hon sett skogsran?

En af de sista dagarna i oktober satte Greta helgdagskjolen på, stoppade sina penningar innanför liststycket och lämnade byn. Första dagen gick hon tre mil, den andra orkade hon inte mer än två. Tredje dagen åkte hon på tåget en sträcka af mil, och på den fjärde kom hon till Uppsala. Hon stod stilla af förvåning och såg sig omkring. Skulle hon kunna finna honom bland alla dessa människor? Hon visste ju inte ens hans namn.

Hon frågade en gammal gumma till råds, men hon skakade blott på hufvudet: stackare! En annan sade, att hon kunde höra efter hos nationsvaktmästarna. Och så gick hon från den ena och till den andra och frågade efter honom, som hon inte kände namnet på. Visste de inte, hvem han var? Han hade mörkt hår, kortklippt och så slätt och så fint, och skägget var också mörkt, och lång var han till växten, rank och så fint byggd. Man skrattade åt henne. Där funnos många studenter, som voro långa och hade mörkt hår och skägg. Det var inte godt att veta, hvem hon menade, då hon inte visste hans namn. En af dem tog henne med sig in i ett stort rum och visade henne en tafva med hufvud, små huf-

vud. Fanns han med bland dem på tafvan? Hon lutade sitt ansikte öfver tafvan och hon såg och såg, tills det gick nästan rundt för hennes ögon. Nej, hon kunde inte se honom.

Hon kom ut på gatan. Hon ville falla, och så stödde hon sig mot porten till ett hus. En herre kom på trottoaren. Han hvisslade fram en långdragen ton och såg in i hennes ansikte, då han gick förbi. Å, det var ju han, som var med på sätern, han, som hade så många lustiga ord och som hade narrat henne att skratta så.

»Stanna!» ropade hon och grep om hans arm. »Hvad heter han, han den andre, som var med på sätern, han med det mörka håret och det mörka skägget?»

Det gick om, innan han fick klart för sig, hvem hon var och hvad hon menade. Och när det ändtligen blef klart för honom, stod han undrande och tvehågsen. Jaså, han hade kommit tillbaka till sätern, det visste han inte, det var en annan sak. Han tog upp ett papper, skref ett namn och en adress, och så visade han henne, hvart hon skulle gå. Hon tog papperet, och hon gick. Vid skenet af en gaslyktas ljus läste hon hans namn.

Hon fann huset, där han bodde. Det var ett stort, vackert hus, och det gaf genljud i den stora förstugan, då hon gick uppför trappan. På en dörr läste hon hans namn. Hennes hjärta bultade hårdt, men hennes knackning var skälfvande och tyst. Hon hörde steg nalkas, och dörren gick upp. Det var han, som stod i dörren, ja, det var han.

Kände han inte igen henne?

»Å, är det du, Greta! Jag kände inte igen dig. Jag väntade inte att få se dig här. Jag trodde, att du var kvar på sätern. Men det är sant, det är inte sommar längre, och sätern står väl öde nu. — Kom in!» Han stängde dörren efter henne. »Du ser så trött ut. Vill du inte sitta ett ögonblick? Jag måste tyvärr bort om ett par minuter. Du kan inte tro, hvad jag arbetat, sedan solskensdagarna på sätern togo slut. Vill du veta, hvad jag läst? Den här boken och den här och den här och den här. Och nu har jag alla dessa kvar.» Han for med handen öfver en hylla med böcker. »Arbetet tar all ens tid, och den vill inte ens hinna till. — När tänker du återvända till din vackra fjällbygd? Du ämnar väl inte stanna här?» Han såg inte på henne, han stod och plockade med sakerna på sitt skrifbord.

Det kom inte något svar.

»Kanske du behöfver penningar?» Hans stämma var låg och han tog upp sin plånbok ur fickan och bläddrade nervöst i den. »Tio, tjugo, trettio, kronor. Hur mycket behöfver du?»

Han räckte henne penningarna. Hon tog dem inte. Hon såg inte på dem. Hennes händer lågo hopknäppta i hennes knä.

»Se här, Greta!»

»Men jag behöfver dem inte. Jag åkte bara en dag, jag gick tre.»

Hon såg upp i hans ansikte. Hennes blick var irrande och skrämde.

»Om du kommer tillbaka i morgon, så skola vi språkas vid. Jag måste bort nu. Jag har inte tid i dag.»

Hon reste sig upp. Han klappade henne lätt på axeln.

»Se inte så sorgsen ut, Greta! I morgon skola vi språkas vid. Om du kommer vid den här tiden, så skall jag vara hemma då.»

Hon gick, och han stängde dörren efter henne. Hon sade inte ens farväl, då hon gick. Hennes blick stannade blott i hans ett ögonblick. Det låg något främmande i hennes ögon, som om där stod skrifvit: det är inte han.

Han stod stilla en stund midt på golfvet.

Åt den studerande ungdomen.

Experiment väcka intresse för kemien och förtydliga dess grunder.

Wilhelm Beckers Skol-Laboratorier, 57 cm. höga, 33 cm. breda och 16 cm. djupa ekskåp, prydliga och synnerligen praktiskt inredda med såväl kemikalier som diverse utensilier.

Innehåll: Natriumkarbonat, Kalisalpeter, Klorbarium, Kaliumbikromat, Järnvitriol, Klorhydrat kali, Blodtussalt gult, Blodtussalt rött, Svafvelsyra, Salpetersyra, Saltsyra, allt i glasburkar och flaskor med väl inslipade proppar.

Sprittampa, Proför, Retort, Gasutvecklingsflaska, Afdestningskålar, Mensur, Glaskolfvar, Glastrattar, Glasstavvar, Glasbågare, Blåsrör, Gummislang, Lackmuspapper, Filterpapper.

Ställningar till retort, proför och skålar.

Allt väl ordnat och inpassadt på bestämda platser.

Pris kompl. kr. 35: —.

Wilh. Becker,

Kungl. Hofleverantör. STOCKHOLM.

På bordet lågo penningarna, som hon ej tagit. Hennes sorgsna blick brände hans sinne. Så kastade han sig på soffan. Skymningen bredde sin mörka slöja öfver honom, men för hans minne framträdde sätern med sin solbelysta sommardag och sin ljusa sommarnatt, med sin rena, lätta luft, med fågelsången och furornas sus och kvällens underbara stillhet i den drömfyllda, vemodsmättade tystnaden. Han såg Greta i sin korta kjol och med sina bara armar syssla däruppe eller drömma med honom på trapsteget utanför stugudörren i kvällen. Han såg hennes rosiga kinder och strålande ögon. Han hörde hennes muntra, kvitterande skratt och hennes sång. Luften var som fylld däraf. Tonerna dansade omkring honom i yrande lek, höjde och sänkte sig, logo och gräto, bådo och hviskade: Tag mig! Tag mig! Här är jag.

Mörkret tätnade och begrof honom i sitt djup, men han lät mörkret komma och tiden gå, fastkedjad af tankar och minnen. Så reste han sig upp, stirrade ut i mörkret, som omgaf honom. Han knöt sin högra hand och höjde den öfver sitt hufvud.

»Å, hvad människorna ha förstört lifvet!»

Han tände ett ljus och samlade ihop penningarna, som lågo på bordet. Han lade dem i sin plånbok och räknade igenom sin kassa. Den var lätt räknad. Han måste skaffa mera penningar till nästa dag, innan Greta kom.

Men nästa dag kom inte Greta, kom inte dagen därefter heller, kom aldrig mer.

Men när våren kom, och den mörka vintern var tilländalupen, lade Fyrisåns grumliga bölja hennes kallnade stoft på sin strand. Hennes hand var krampaktigt sluten om ett litet papper. Hon hade tagit ett namn med sig till de dödas land, men för världen var det utplånadt.

DEN NORSKA KONSTUTSTÄLLNINGEN.

I.

EJ ETT ÅR har förflutit sedan den norska nationalscenens hela artistkår gästade Stockholm och gaf oss prof på det bästa af norsk dramatik och norsk scenkonst. Och nu har den moderna norska målarkonstens utförelse i samlad flock blifvit våra gäster för en tid bortåt genom det 300-tal dukar, hvaraf de representeras i Konstakademiens utställnings-salar.

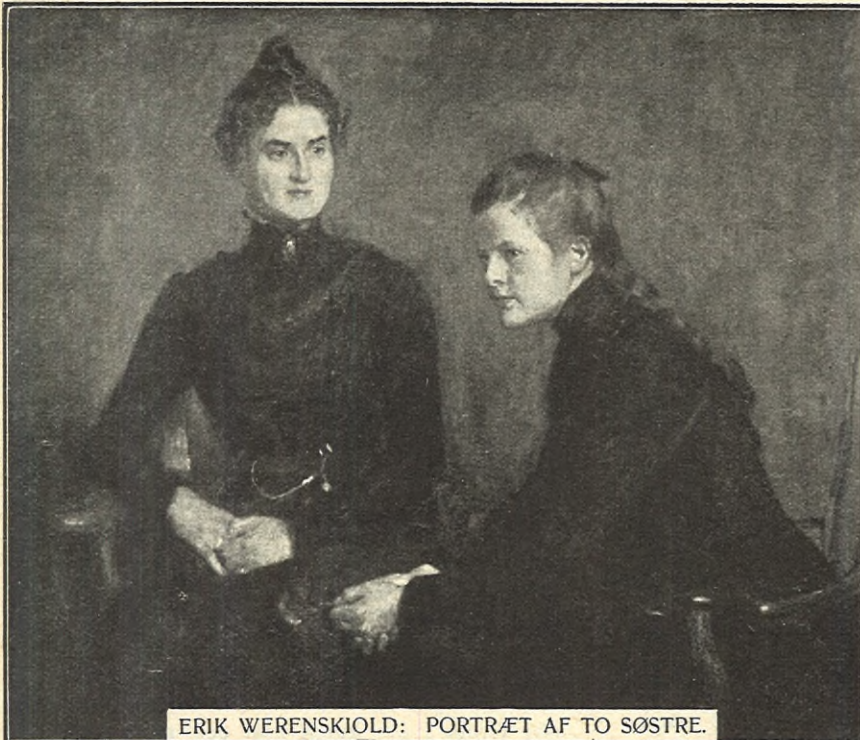
1897 års utställning medförde, som vi alla minnas, en ypperlig profkarta på modern nordisk konst, där Norge intog en bemärkt plats; men då nu vårt broderfolks artistiska resultat på den bildande konstens område för andra gången föreläggas oss, sker det med en ännu fylligare bild af styrkan och koloriten i norsk penselföring.

I den grupp af konstverk, som vi i dagsnumret äro i tillfälle återgifva från utställ-

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-auktoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

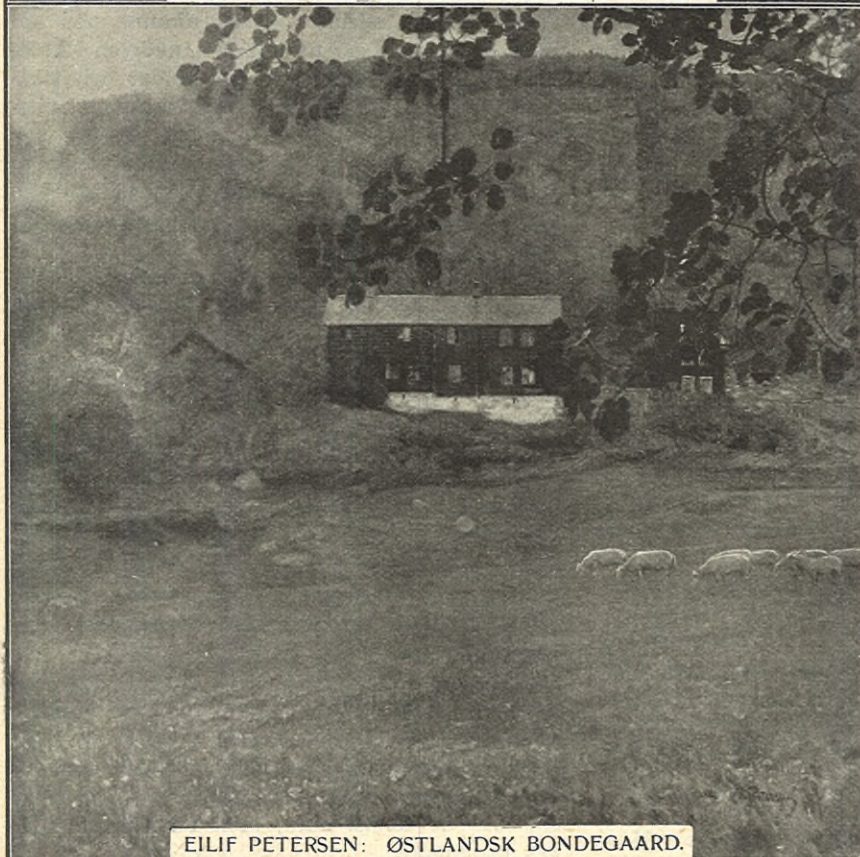
Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin. S.

ERIK WERENSKIOLD: PORTRÆT AF TO SØSTRE.

THOROLF HOLMBOE: SOMMERNAT.

EILIF PETERSEN: ØSTLANDSK BONDEGAARD.

ASOR HANSEN: BARNET VASKES.

GUSTAV WENTZEL: I JANUAR.

G. STENERSEN: S:T HANS NAT.

ningen, stå otvivelaktigt namnen *Erik Werenskiöld* och *Thorolf Holmboe* främst.

Den förres porträtt af »To söstre» ger ett lysande prof på själf full porträttkonst, hvilket ju i och för sig icke är något öfverraskande från denne mästare, men som, äfven i det fall att man kommit med stora förväntningar, väcker en stark tro på den andliga kraften hos den norska konstens förare.

De äro gifna med en rikt flödande individualitet, dessa båda kvinnofigurer, färgen är sann, teckningen fast och omutlig.

I *Thorolf Holmboes* personlighet möter oss en naturskildrare, full af kärleksfull hänsyn för ett landskaps egendomligheter, med känsligt öga för de subtila nyanserna i solgenombruten dimma, i sommarnattens blågröna förtoningar eller i höstens gula dager, då solen lutar mot nedgång och de gyllenröda löfven falla.

Hans »Sommernat», äfvensom den stora duken »Akerselven» äro hvar i sin art fullödig prof på dessa sidor af hans rika begåfning.

Samme konstnär utställer ock en serie duktiga originella akvareller från norra ishavets fågelvärd, som förtjäna konstvännernas noggranna uppmärksamhet.

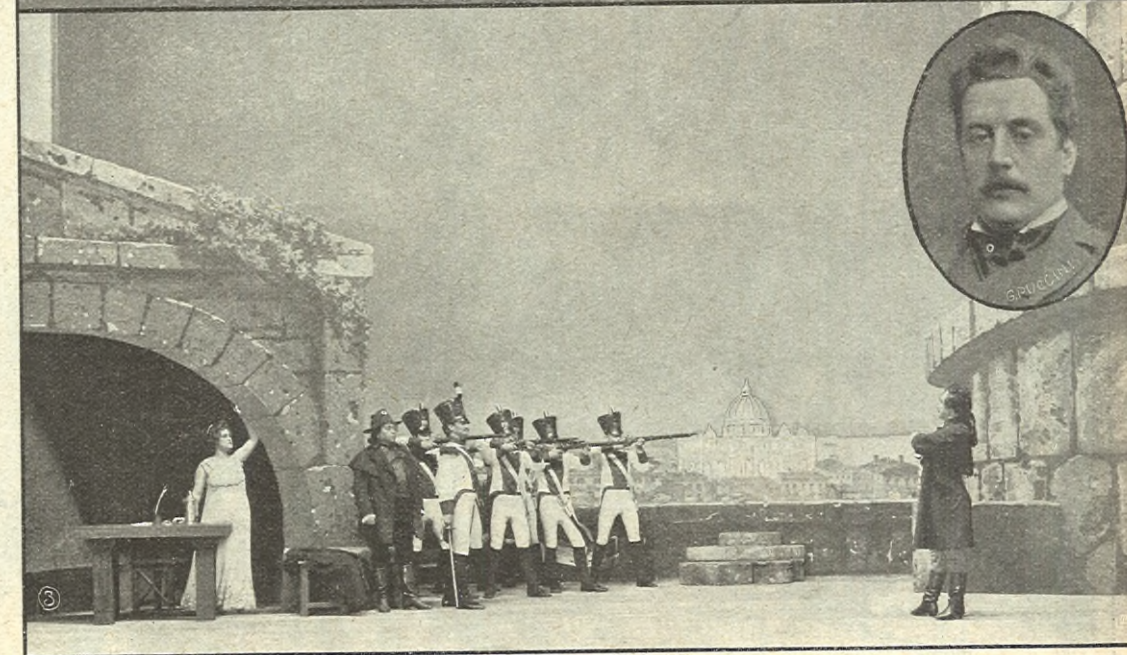
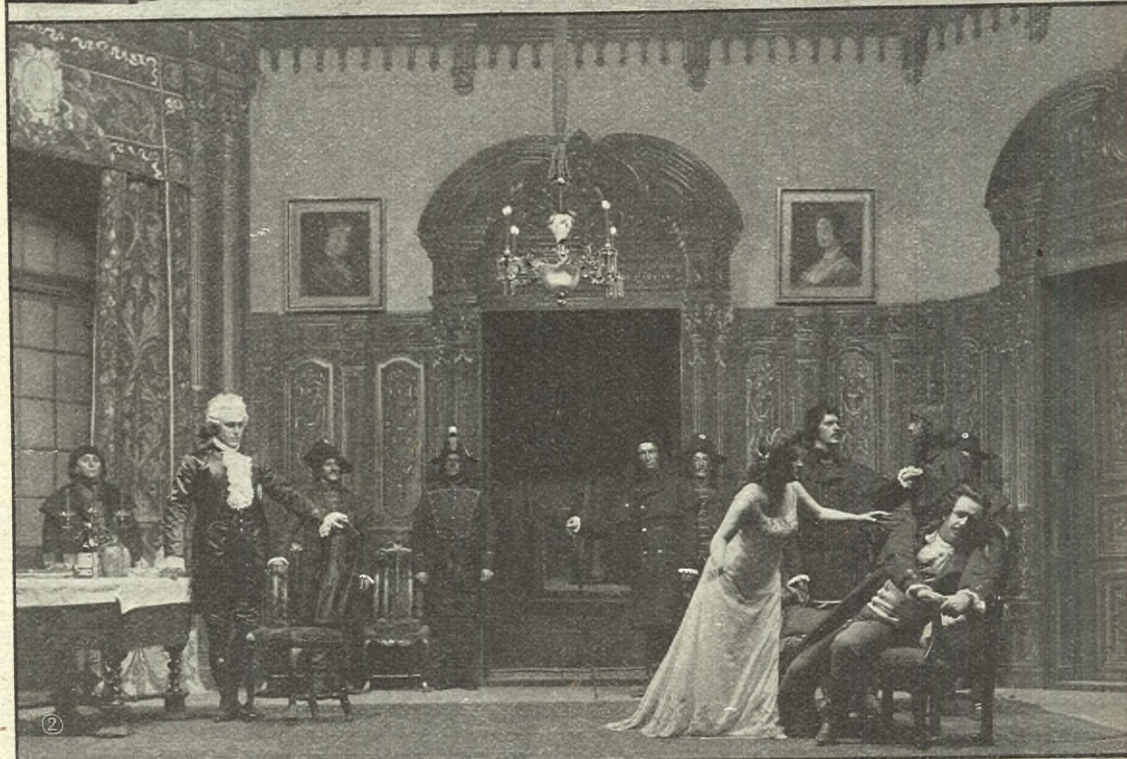
Af *Eilif Petersen* torde »En östlandsk bondegaard» med sina typiska gröna fjällsluttningar få anses som ett representativt verk.

Asor Hansen tillhör ock de konstnärer, som med kraft ropa en till sig. Hans »Barnet vaske» är en käck, frisk målning med ej så litet humor i de saftiga penseldragen. Hudens rosiga karnation på den lille pilten, hvilken med den mest likgiltiga min i världen underkastar sig tvagningens procedur, är af en Rubensk friskhet, förträffligt belyst af den tidiga morgonens ljus, som strömmar in genom fönstret.

»St. Hans nat» af *S. Stenersen* är ett stycke norsk sommarnattslyrik, som vid sidan af *Holmboe* m. fl. godt representerar den norska konstens förmåga af varmt stämningsmåleri, och *Gustav Wentzel* visar med sin tafla: »I januar» en typisk norsk vinterbild i klara, kraftiga färger, som i viss mån erinra om vår *G. Ankarcrona*.

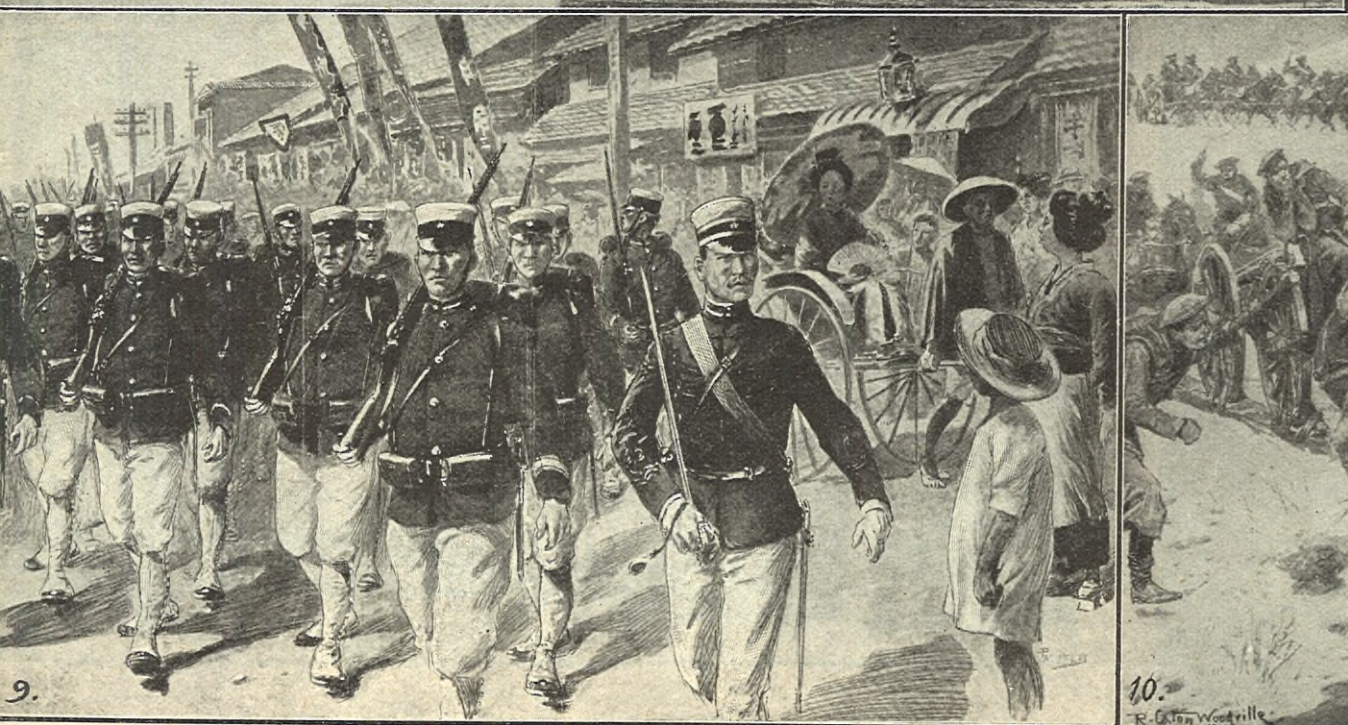
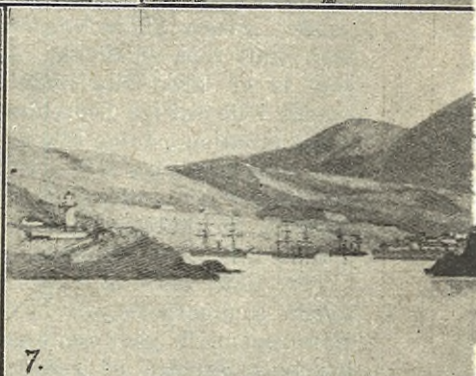
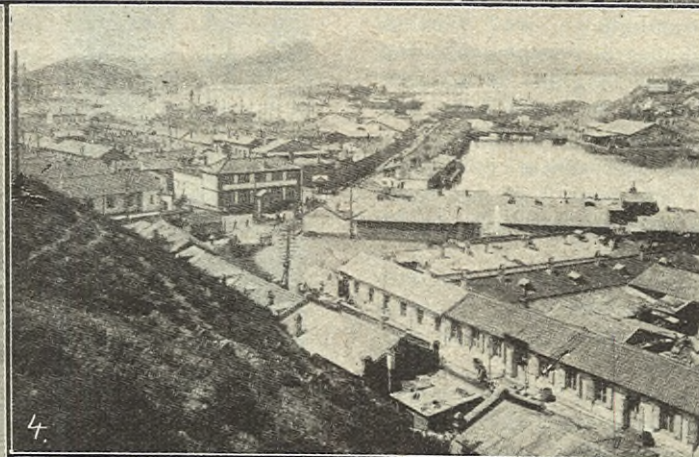
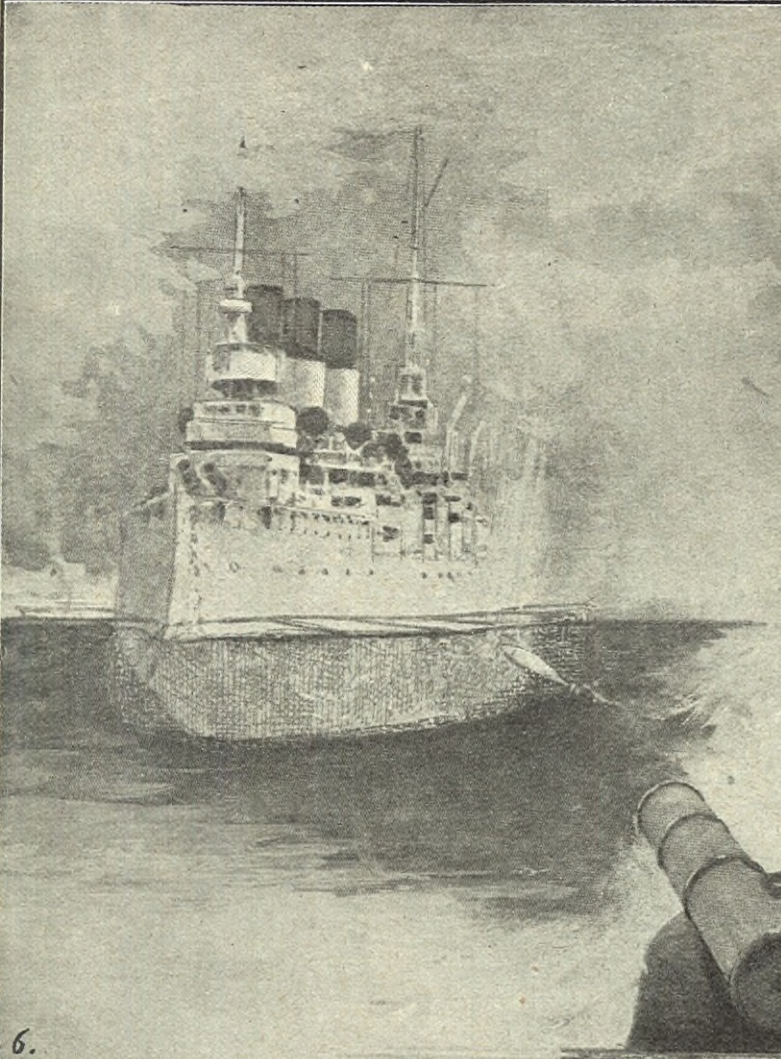
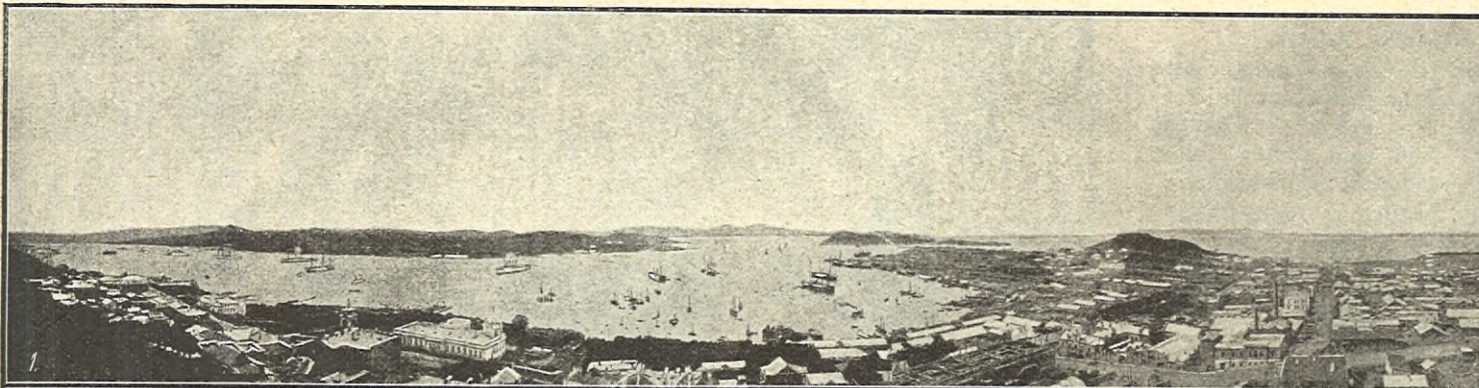

THOROLF HOLMBOE. DEN NORSKA KONSTUTSTÄLLNINGENS KOMMISSARIE. A. BLOMBERG FOTO.

PUCCINIS OPERA »TOSCA» Å K. TEATERN.

1. 1:STA AKTEN: I KYRKAN S:T ANDREA DELLA VALLE I ROM: POLISCHEFEN SCARPIA (HR FORSELL) KNÄBÖJER HYCKLANDE. 2. 2:DRA AKTEN: SCARPIAS RUM I PALAZZO FARNESE: SCARPIA TILL VÄNSTER, TOSCA (FRU HELLSTRÖM) OCH CAVARADOSSI EFTER TORTYREN (HR NYBLOM) TILL HÖGER. 3. PÅ TERRASSEN TILL KASTELL S:T ANGELO (PETERSKYRKAN I FONDEN): CAVARADOSSI FUSILJERAS; TOSCA T. V. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

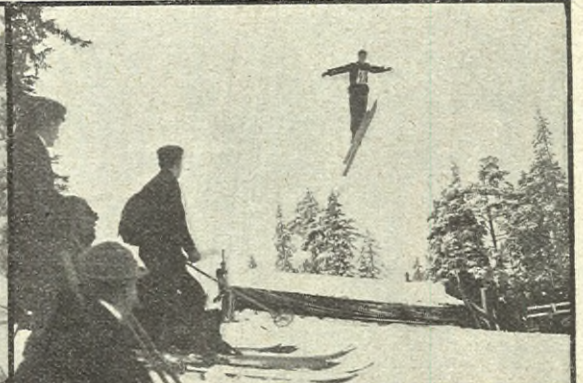
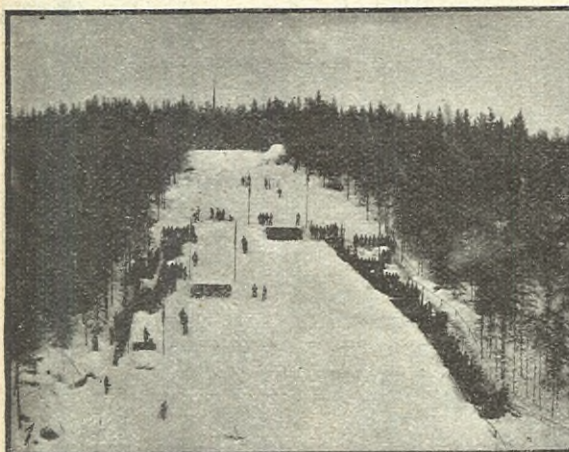
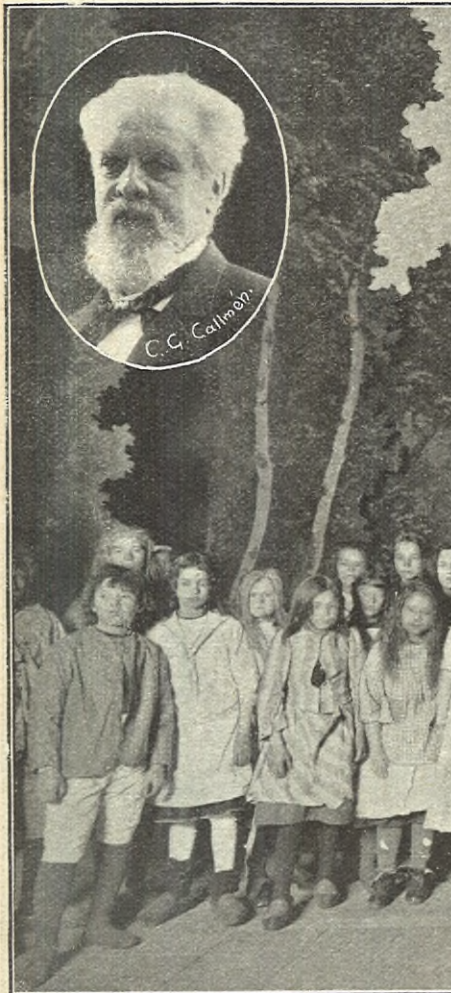

FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN. 1. HAMNEN I VLADIVOSTOK. 2. KARTA ÖFVER KRIGSSKÅDEPLATSEN. 3. HAMNEN I CHEMULPO. 4. HAMNEN OCH DOCKORNA I PORT ARTHUR. 5. RYSKA TRUPPER PÅ VÄG TILL PORT ARTHUR, PASSERANDE EN PROVISORISK BRO PÅ DEN MANDSCHURISKA JÄRNVÄGEN. 6. RYSKA TRUPPER PÅ VÄG TILL PORT ARTHUR, PASSERANDE EN PROVISORISK BRO PÅ DEN MANDSCHURISKA JÄRNVÄGEN. 7. RYSKA TRUPPER PÅ VÄG TILL PORT ARTHUR, PASSERANDE EN PROVISORISK BRO PÅ DEN MANDSCHURISKA JÄRNVÄGEN. 8. RYSKA TRUPPER PÅ VÄG TILL PORT ARTHUR, PASSERANDE EN PROVISORISK BRO PÅ DEN MANDSCHURISKA JÄRNVÄGEN. 9. JAPANSKA SOLDATER RYCKA UT FRÅN PORT ARTHUR. 10. JAPANSKA SOLDATER RYCKA UT FRÅN PORT ARTHUR.

IRÅN FÖRENINGEN S. DE C:S BARNFÖRE-
STÄLLNING Å KUNGL. TEATERN.
PELLE SNYGG OCH BARNEN I SNASKEBY,
BARNSÅNGSPEL I FYRA SCENER MED MUSIK
AF FRU N. VAN DER LINDEN VAN
SVELREWAARD.

1. PELLE SNYGG BLAND SNASKEBYBARNEN.
2. PELLE SNYGG, SVAMPOR, KRUKFAR,
BORSTGUBBEN OCH TVÅLGUBBEN RENTVÅTTA
EN AF SNASKEBYPOJKARNE. PORTRÄTT AF
STYCKETS INÖFVARE REGISSÖR CALLMÉN
OCH DIREKTÖR WIBERGH.
FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

UR VECKANS IDROTTSKRÖNIKA. 1—3. DE NATIONELLA SKIDTÄFLINGARNA I FILIPSTAD: SKIDBACKEN. START TILL FÄLTSKJUTNING PÅ SKIDOR. SEGRARNE INKOMMA TILL MÅLET. JOHN BERGQVIST FOTO. 4 O. 5. GÖTEBORGARNES NYA SKIDBACKE VID HINDÅS. DELTAGARNE I INVIGNINGEN. J. EDGREN FOTO. 6—9. HOLMENKOLLDAGEN I KRISTIANIA. DEN KUNGLIGA LÄKTAREN. I HOPPET. ERÖFRAREN AF VÄRLDSMÄSTERSKAPET SINERUD OCH 2:E MAN MATHISEN. NORSK TRAVERSELSKABS TRAFFTÄFLAN. N. SKARPMOEN FOTO.

KOMMANDÖRKAPTEN H. F. LINDBERG. KAPTEN P. HEGARDT.

DE SVENSKA OFFICERARNE PÅ KRIGSSKÅDEPLATSEN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN. Sedan vi i vårt förra nummer meddelade våra läsare en del bilder från de då börjande oroligheterna i Ostasien, har striden mellan Ryssland och Japan som bekant utbrutit i full låga och de första sjödrabbningarna utkämpats med stora nederlag för de ryska vapnen.

Från Sverige ha i dagarna på officiellt uppdrag afrest till krigsskådeplatsen för att göra strategiska iakttagelser kommandörkapten H. F. Lindberg och kapten P. Hegardt, hvilka samtidigt med sin afresa af h. m. konungen i ministeriellt statsråd utnämns till attachéer vid svensk-norska beskickningen i Tokio.

Deras porträtt återfinna våra läsare här ofvan. Våra illustrativa bidrag till krigskrönikan te sig denna gång synnerligen rikhaltiga, hämtade som de äro ur den europeiska illustrerade pressens senaste nummer och gifvande våra läsare en orienterande överblick öfver de punkter, som f. n. utgöra operationsplatserna för de bägge makternas drabbningar m. m.

Bland annat visa våra bilder hamnen i Port Arthur, hvarest ryssarna fått flere af sina förnämsta krigsfartyg illa åtgångna af japanernas torpeder — däribland slagskeppet »Retvisan», uppkalladt efter ett af de svenska krigsfartyg, som slog sig igenom i det Viborgska gatloppet i juni 1790 — hamnen i Chemulpo, där japanerna äfven låtit ryssarne känna sina sjövapens ödeläggande förmåga, äfvensom den af japaneser besatta hufvudstaden Söul på Korea o. s. v.

DOKTOR GUSTAF RIBBING MED FRU.

EN SVENSK LÄKARE I PALÄSTINA. Vi meddela här ofvan porträtten af den svenske läkaren dr. Gustaf Ribbing och hans fru, hvilka, utsända af Jerusalemsföreningen, i dessa dagar anländt till Palästina för att där för framtiden söka sin verksamhet, till en början åtminstone i staden Betlehem. Dr. Ribbing, en son till framlidne hofmarskalken Ribbing till Ulfsnäs, har förut under en del år praktiserat i Örebro och där förvärfvat sig godt anseende såsom särskildt en framstående ögonläkare — en specialitet, som nu kommer honom utmärkt till pass i det af ögonsjukdomar svårt hemsökta Österlandet. Hans maka, fru Elsa Ribbing, född Nordling, som redan förut stått sin man bi vid sjukvården i hemlandet, kommer helt visst, äfven hon, att »i det heliga landet» finna ett rikt verksamhetsfält för sin offervillighet. De unga makarne åtföljas af sina tvänne barn och en svensk tjänarinna.

Innan emellertid de turkiska myndigheterna tillstodde den svenske läkaren att verka på deras

område, har dr. R. den 3 dennes vid kejserliga medicinska högskolan i Haidar Pascha (asiatiska Turkiet) måst afläggja turkisk läkareexamen, hvilken dock fick verkställas på franska språket. På samma gång examinerades också en dansk läkare dr. F. Maule. Det är första gången som skandinaver undergått en dylik examen.

FRÖKEN EMELIE BERGBOM, syster till den Finska teaterns i Helsingfors ledare, dr. Bergbom, fyllde nyligen 70 år, hvarvid hennes födelsedag högtidlighölls med en festföreläsning å Finska teatern.

Hennes broder har varit och är fortfarande själen vid nämnda scen, men hans begåfning är ej ägnad att motsvara företagens mångfaldiga praktiska anspråk. Här visade sig systemens praktiska anlag och oförläppliga energi just vara det komplement, som behöfdes, och hand i hand hafva de sedan fört teatern till öfverraskande snabba framgångar och en nymera af ingen förnekad, ansedd konstnärlig ståndpunkt.

EMILIE BERGBOM.

Redan tidigt visade fröken B. utpräglat litterära böjelser och har bland annat lämnat en på prosa verkställd fransk översättning af J. L. Runebergs Älgskyttarne, äfvensom af E. Tegnérs Nattvardsbarnen, m. fl. arbeten.

Utom teaterns gebiet har hon verkat för befordrandet af olikartade allmännyttiga företag. Men hennes förnämsta lifsgärning är och förblir dock hvad hon utfört i den finska sceniska konstens tjänst, för hvilket arbete hennes landsmän alltid skola förblifva henne tacksamma.

V. Lindman.

HELLEN LINDGREN, den framstående litteraturkritikern och essayisten, hvars fina och djupgående penna riktad vår litteratur med en hel del utmärkta arbeten om vår moderna diktkonst, har nyligen aflidit efter en lång och tärande sjukdom.

Hans personlighet och skriftställargärning voro redan i Idun nr 22 år 1901 föremål för en längre uppsats af Johan Nordling, hvarför vi nu hänvisa våra läsare till detta nummer, där äfven tvenne lyckade porträtt af den aflidne kritikern finnas.

FRÅN VECKANS IDROTTSKRÖNIKA lämna vi i dagens nr några bilder, hvilka torde intressera särskildt vår sportälskande ungdom, såsom af Göteborgarnes nyinvidga ståtliga skidbacke vid Hindås, diverse bilder från de nationella skidtävlingarna i Filipstad i lördags och söndags samt från den stora Holmenkoldagen i Kristiania. Underskrifterna tala för öfrigt tillräckligt för sig själfva.

NYA HUSHÅLLSSKOLAN i Göteborg. Af denna skolas storartade nybyggnad, belägen vid Västergatan i Göteborg, meddela vi i dagsnumret en exteriör. Huset är byggt och äges af byggmästaren N. Vilén och inrymmer, jämte hushållsskolans lokal, en del bostadslägenheter.

NYA HUSHÅLLSSKOLAN VID VÄSTERGATAN I GÖTEBORG.

YTTERST VID SYNRANDEN.

Vintern äntligen här! — Vår oeffterrättlighet och vårt hjärtas innersta mening. — En liten parallell mellan Bore och rysk-japanska kriget. — Landtpolisen i »Bäfverpälzen» och världsbladens politiska skribenter. — Det säregna skottåret och den stundande skottdagen. — Giljareprofetior. — Ungkarlarnes taktik. — En försiktig general, en giktring och en vargskinnspås. — Bret Harte och Kiruna. — Mac Mahons lösen och undertecknads egen.

UTE faller flingornas lätta flock och kläder gator, torg, skog och mark, hvilkas grått i grått vi så länge stirrat oss utledsna på, i en bländhvit vinterskrud. Stenar, buskar och träd visa mjuka, ulliga konturer, och plåtskorstenen från ett kök, hvars öfversta skifva ligger i jämnhöjd med min vindskammare, har fått en splitter ny mössa, hvitare och rundare än en kunglig köksmästares. Det varslar godt för invigningen af Fiskartorpets nya skidbacke, och otaliga äro de sparkstöttingar och skidor, som nu letas fram ur mörka skrubbar för att i hvinande fart bära sina ägare backe upp och backe ned.

Vi äro — medgif det — några rätt underliga kurrar, vi människobarn. Kommer vintern till oss i rätt tid, sträng och bister, såsom ju hans rätta natur är, så knorra vi. Kommer han inte, så knorra vi nästan ännu mer. Ty han hör nu i alla fall vår zon och våra vanor till. Han friskar upp våra domnade lifsandar, tvingar oss att sätta fart på de släpande benen, iför vårt fagra land en dräkt, som, trots all enformighet i färgen, är förtjusande klädsam, imponerande rent af i all sin högtidliga enkelhet. Han lockar oss ut på slädturer, på ett slags stärkande vintersport, och vädrar bort bakteriernas milliarder, som frodas och föröka sig så förträffligt i slaskvädrets grå dimmor. Med ett ord: i grunden är oss vintern kär. Vi ha lättare att fördraga hans hårdhändta despotism än hans totala frånvaro, och för hans skull smälta vi med jämnmod sådana sarkasmer som m:me Staëls: »Sverige är ett land, där man har vinter nio månader om året, de öfriga tre går man och väntar på, att det skall bli sommar.»

Vintern har tagit sig lång betänketid denna gång, men det synes som han, när kampanjen en gång öppnats, ämnade föra den med kläm och eftertryck. Det är precis som med kriget i Östasien. I månader gick man och väntade, men när så den första salfvann small, så var det med ett brak, som ekade kring all världen. Minns ni hur den ständigt blixtfulle och sentimentale landtpolisen »Morgonsol» säger i »Bäfverpälzen»:

»Det brakar lös, fru Wolff, det brakar lös!» säger han. »Och när det en gång brakar lös, då... brakar det lös!»

Dessa enkla ord kunde med fördel ersatt metertals föga sannsägande profetior af de stora världsbladens kannstöpare och deras smärre eftersägare, för så vidt de sökt reducera krigshotet till munväder eller vindicera Rysslands gifna öfvertag öfver sina små gulingar till motståndare. Nu hafva bladsiarne af den bekännelsen ingenting annat att göra än slå till hastig reträtt. Och nu erkänner man öfver hela linjen möjligheten af att den rofgirige björnen kan komma att allvarsamt sveda sina ramar i den uppgående solens land.

Det var egentligen icke min afsikt att tala om kriget, ty därom talas och skrives nog, mitt ringa bidrag förutan. Men det är nu en gammal sanning den, att däraf hjärtat fullt är, därom talar munnen.

Jag har en gång för alla gjort mig till en lag att icke förgripa mig på det kvickhets-species som göteborgarne och deras själsfränder vikit för sin räkning. Jag reserverar mig därför mot hvarje misstanke för afsikt att vitsa, då jag direkt från krigsgnyet öfvergår att tala om skottåret.

Ty detta nådens år är, såsom alla — i synnerhet damerna — noggsamt veta, ett skottår. Därtill ett högst märkligt skottår, emedan 1900 icke, såsom eljes dess plikt borde varit, behagade bestå oss med någon skottdag, och det sålunda blir jämt åtta år sedan skottdagen sist inföll. Åtta år äro i våra jubileumsälskande dagar mer än tillräcklig lång tid för att motivera en jubelfest, och jag spår att, om det också ej kommer till något stort och allmänt folkjubileum, en hel del privata juntor komma att alldeles särskildt fira den dagen landet rundt.

Skola damerna också den dagen göra bruk af sitt privilegium? Hvarför icke! I vår tid då man — med all rätt, naturligtvis — håller på könsens likställighet, borde väl den allra enklaste konsekvensen vara, att kvinnan när som helst obesväradt säger den man, som hon behagat skänka en smickrande uppmärksamhet, att hon är sinnad att bygga hjonelag med honom. Då nu emellertid sådant ännu icke är allmän plägsed — att det sker undantagsvis, och ej heller i allt för sällsynta undantagsfall, tordé få anses säkert — så är det väl i all rimlighets namn icke för mycket, om damerna begagna sig af häfdens rätt en enda dag hvar fjärde år.

För de inbitna ungarlarne, som i sin blindhet ej lärt sig skatta hynens behag tillräckligt för att mot dem vilja utbyta sina syndiga vanor och sin s. k. frihet, blir alltså den 24 februari en högst allvarsam dag. Ty det blir naturligtvis i år dubbel uppsättning af giljande mör mot vanliga skottdagar, eftersom väntan nu varit dubbel längre än vanligt. Det förutsätter ock större mogenhet, mera målmedvetenhet och energi hos de friande damerna, hvilka haft en åttaårsperiod på sig att öfverväga och planlägga sin taktik för den ödesdigra dagen.

Nu har man svårt att tänka sig, att en man med någon smula ridderlighet i kroppen skulle kunna säga nej åt en kvinna, som bjuder honom hjärta och hand. För den, som evinnerligen försvurit sig åt det ruggiga och innehållstomma ungarlarståndet, gäller alltså här regeln: bättre fly än illa fäkta. De som äro riktigt försiktiga generaler, hafva också redan träffat sina dispositioner.

Redan i förgår mötte jag en bekant, som segerrikt motsått ett tjog fresterskor, ehuru mödrar och tanter kämpat som lejon vid deras sida. Han hade mycket brådt och på min fråga svarade han kort och godt: »Jag reser till Kiruna och stannar månaden ut. Nu måste jag köpa mig en giktring och en vargskinnspäls.»

Pälsen — nå, den begrep jag. Men giktringen? Jag släppte honom inte förr, än han gifvit mig förklaringen.

Joo — pälsen skulle han, förstås, ha för att skydda sig för kölden, men giktringen den behöfde han för att gardera sig, i händelse någon obekant dam skulle förälska sig i honom i järnvägskupén. Väl hunnen till Kiruna, ansåg han all risk vara utesluten.

»I alla grufstäder,» hviskade han klippskt och hemlighetsfullt, »råder stor brist på kvinnor, och där behöfver man ej befara något skottdagsfrieri. Har du läst Bret Harte?»

Visst hade jag det, naturligtvis. Men...

»Minns du inte, hur han i en af sina bästa kaliforniska skisser skildrar, huru en guld-

gräfvare skaffat sig en 60-årig gumma för att sköta sitt hushåll, och hur de andra guldgrävarne betalade stinna påsar med guldsand för att få stå vid en springa i väggen och titta på henne, när hon bakade pannkakor.»

»Kiruna, min bror,» fortfor han, »Kiruna, det är landet för oss arma, jagade ungarlar i detta herrans år.»

Och så skildes jag vid denne blygsamme yngling, som redan sett sina 45 vårar.

Hvad mig själf beträffar, säger mig spegeln och min själfkänedom, att jag riskerar föga genom att stanna där jag är. Och det behöfver därför hvarken betyda hjältemod eller förhåfvelse, om en sådan stofil som jag citerar Mac Mahons stolta ord:

J'y suis, j'y reste!

SCÆVOLA.

EN LITEN »GODTFRU».

JAG GICK Birger Jarlsgatan fram häromdagen, kom så att betrakta skylten som sitter vid ingången till det ståtliga palatset nr 18. »Hemgjord konfekt» stod där.

Jag log vid det minne från barndomen, som plötsligt stod framför mig, hur »godtfrun» anlände ett par veckor före vintermarknaden och hyrde in sig i granngården för att »laga till godter».

Välvillig och snäll nekade aldrig »godtfrun» oss tillträde, sannolikt belönad för sin välvilja genom vår högljudda oförställda beundran öfver den konstfärgighet, hvarmed hon drog och slängde med den varma sockermassan, hvilken till slut tedde sig som den smidigaste röd- och hvitrandiga lingarnshärfva. Om och om igen slungade hon den rundt om en järnkrok i väggen, fick den allt längre och tunnare, tills den i fingertjocka längder lades på fällbordet och snabbt gick upp i danska karameller, »strutgodter» och dylikt för smaken bedårande. De lysande granna, eldröda, gröna och blå pappersarken, hvilka fransades upp i karterna, eller lindade om karamellbitarna, blefvo försedda med tafflor och deviser, verkade i våra ögon lika betagande de! I minnet såg jag för mig det vidunderligt stora köket med rutade sparlakan för öfversångarne, frosten på rutorna, elden som ett flammande bål på spisen, bisaxen, hvarmed papperet klipptes, tallrikshalfvorna med sockerfärgen. Och framför allt »godtfrun» själf, »sörländska från Södertelje», fet, brunög, blixtnabb i rörelserna, helst när det gällde att smussa undan snusdosan, hvarur hon emellanåt tog sig en pris, i fickan till den storrosiga paramattakjolen.

Det skulle nu bli roligt att se en godtfru igen under så helt olika förhållanden!

Hon kommer mig till mötes i det lilla rum inåt gården, där hon har sin »utställning». »Sörländska» äfven hon, en riktig sådan, ty hon är från Danmark. Fin och pryddlig klädsel i hvitt från topp till tå. Vänlig och förekommande emot den intresserade besökaren, för hon mig omkring på sitt område, hvilket jag att döma efter det rikliga förråd af konditorivaror, hvilka funnos utställda i det första rummet, föreställde mig utgöra ett rätt vidsträckt fält.

Det utgöres dock i själfva verket endast af ett vanligt litet stockholmskök, så fint och putsadt,

att man svårligen kunde tänka sig det som verkstaden för en omfattande konfektillverkning.

Stora, väl öfvertäckta krukor fylla hyllorna i en mystisk rad. Man får naturligtvis på stående fot förvissa sig om hvad de innehålla. Finaste råvaror af chokolad, nugats, syltad ingefära, ananas, m. m. i oändlighet, så läckert och färskt, att det vattnas i munnen, helst när man får en liten beskrifning på sättet för sammansättningen af dessa honungsnugats, marzipanfigurer och hvad de allt heta, de lockande varorna, hvilka fylla glasskålar och assietter på det långa bordet.

I rummet därbredvid skymtar ett pianino med klassisk musik uppställd på nothållaren. Ja, det lilla hemmet har sin historia, en vacker sådan om en sjuksköterska, som på ett hem för nervsjuka tillvann sig kärlek af en under hennes vård återställd patient, och som kärleken var besvarad, beslöto de båda att ingå äktenskap och bilda ett hem. För den nervsvage erfordrades ett annat klimat. De unga beslöto att söka sig hem och uppehälle i Sverige. Till lefvebröd i bokstafvig mening valde hon, som kände sig äga mod att arbeta för bägge, här beskrifna yrke, hvilket hon grundligt lärde sig under en kurs hos Köpenhamns förnämsta konditor. Hon är också en verklig liten konstnärinna i sitt onekligen smakfulla fack, frisk till lynnet, synbarligen tacksam att äga kraft och förmåga att realisera de planer de båda makarna hyste, när de så förtröendefullt sökte upp det främmande landet. Ty såsom vanligt i lifvet har hennes praktiska arbete visat sig vara mera fruktbarande än det han med sin universitetsbildning och musikaliska begåfning mäktar åstadkomma.

Den här lilla godtfrun är inte mycket lik henne med snusdosan, som jag minnes från barndomens dagar, annat än i det vänliga, ljufva leende, hvarmed hon välkomnar besökare eller kunder. I minnet af detta tillönskar jag den tappra, kärleksstarka lilla hustrun-konditorn all möjlig framgång i sitt nätta yrke.

LAURA FITINGHOFF.

EN SKOTTDAGSHISTORIA. FÖR IDUN AF EYVOR STEEN.

ERIK BJÖRCK reste sig efter slutad extra lektion och skulle just med den sedvanliga boken för sin lärare aflägsna sig, då han hastigt häjdade sig som om han påmint sig något.

»Det var sant, jag har en bok från Maja, som hon bad mig lämna professorn med tack för lånet, och så skulle jag be om ursäkt för att hon behållit den så länge,» och han drog upp en tunn inbunden bok ur innerfickan på kavajen.

En liten skiftning for öfver den unge professors drag, men han mötte lugnt sin discipels blick. »Tack,» sade han och räckte ut handen efter boken. »Det var annars inte precis min mening, att hon skulle behöfva lämna igen den, men bryr hon sig inte om den, så — hur är det förresten med din syster?»

»Åhjo bra, tackar! Hon — hon bad mig också säga — att skridskosen är utmärkt på Nybroviken — hon tänkte sig dit ned mellan 5 och 6 i afton — det är musik där då,» och trots den fräcka lögnen såg Erik Björck med stora, ärliga blå ögon rakt in i sin lärares. »Så,» sade denne blott, men en plötslig rodnad färgade för ett ögonblick hans bleka ansikte.

»Bad hon dig verkligen framföra den hälsningen?» frågade han långsamt, efter ett ögonblicks tystnad.

»Ja det gjorde hon visst,» sade Erik, ogeneradt fortsättande vandringen på den lögnens stig han en gång beträdd.

Professorn vägde ett ögonblick boken i sin hand. En plägsam känsla af förvirring grep honom, af harm mot den ungdomliga oförsynthet, som på detta sätt, utan barmhärtighet, grep i strängar, som för ett år sedan ljudit så mäktigt inom honom, men som genom ett hårdt slag tvungits till tystnad, och som han sedan dess med all den kraft, som stod honom till buds, också arbetat på att få för alltid förstummade.

Den smärta, det ovarsamma vidrörandet vållade honom, visade honom dock nu med ens, hur fruktlös all hans sträfvan varit. Han lade boken på bordet och gick fram till fönstret. Hvad skulle han svara? — Hvad var meningen? — Att leka med honom. — Nej — nej! Han hade knappt tänkt ut tanken, innan han visade den tillbaka som övardig. Förr då kanske en barnslig, oförstående önskan att bringa förhållandet dem emellan tillbaka på den gamla kamratlika foten, det som rådt mellan den unge läraren och hans vuxna lärjunge innan han själf stört det genom att begära ett annat

och närmare — ett, som hon inte ville eller kunde vara med om. Ja, så var det naturligtvis!

Hur lite hon ändå kände honom eftersom hon kunde tro — — men å andra sidan — — några ögonblick föringo under tystnad, tills den enerterande känslan af att gossen stod där och väntade med ens dref honom till ett svar, som knappt halkat öfver hans läppar, innan han ångrade det.

»Om det var fröken Majas mening, att jag skulle möta henne därnere, så — kan du ju hälsa henne — att jag skall komma —» Han vände sig hastigt om och såg nästan förskräckt på Erik, som med den lustigaste blandning af nyfikenhet, deltagande och spjufaktighet i sitt lifliga ansikte stött och iakttagit honom, men som nu ytterst korrekt bockade sig.

»Tack så mycket! Då blir Maja glad,» sade han. »Det är så länge sedan hon åkte skridsko med professorn, och hon tycker det inte finns nå'n, som gör det så stiltigt — det har hon sagt många gånger. Adjö, adjö! Tack för i dag!» och i en blink var han försvunnen.

Professorn stod ett ögonblick stilla och såg efter honom. Så tog han åter upp boken och började bläddra i den, under det att fåran mellan de raka, svarta ögonbrynen, som lågo tätt ned öfver ett par mörka, svärmodiga, lite närsynta ögon, blef allt djupare.

Det var en liten serie populära föreläsningar i filosofi han hållit förra året, som hon önskade få läsa och som han därför lånat henne, men som han nu med en känsla, nästan af besviknenhet, åter höll i sin hand. Han hade nämligen med en viss vemodig glädje märkt, att hon icke lämnat den tillbaka — tänkt att hon dock, trots allt, kanske velat behålla detta enda lilla minne af honom.

Plötsligt ryckte han till. Mellan bladen låg en liten papperslapp, hvarpå några ord voro skrifna med en stil, han alltför väl kände. Den hade under hans egna ögon utvecklats från traditionell skönskrift till den på samma gång karaktäristiska och behagliga form den nu hade. Han stirrade ned på papperet med ett uttryck nästan af fruktan, men som hastigt byttes i tviflande förvåning, då han läste hvad som stod där:

»Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

M. B. Skottdagen 18...» *

»Åhnej — det är ju omöjligt — jag ser galet,» mumlade han.

Han tog den, gick hastigt fram till fönstret och läste ett par gånger igenom den. Så lät han handen sjunka och stirrade ett ögonblick framför sig, tills han med ens kastade den ifrån sig och i växande sinnesuppror började gå fram och tillbaka öfver golfvet.

Tusen känslor arbetade inom honom. En vaknande häftig längtan efter hvad han en gång drömt om och trott sig möjligen kunna vinna, men bittert fått erfara, att det verkligen bara varit en dröm, och på samma gång en känsla af blygsel öfver en handling, han måste anse som utslaget af en djärfhet, en brist på finkänsla, som han hade svårt att ställa tillsammans med bilden af den visserligen lifliga, men också stolta och skygga lilla flicka, som en gång och för alltid vunnit hans kärlek.

»Nej det är inte hon — det kan inte vara hon.» Han tog åter upp biljetten och granskade den noga. — »Dateradt för i dag och på det viset — nej — hon har inte gjort det! — Men det är ju i alla fall hennes stil — och så intialerna — M. B.? — Det här är verkligen mer än besynnerligt alltihop — —» Han lade ned lappen igen och återtog sin oroliga vandring.

Plötsligt stannade han. Det slog honom med ens hvad detta allt kunde — ja, nära nog måste innebära, om det verkligen var Maja Björck som skrivit biljetten, och sammanställt med den muntliga hälsning han fått med Erik tycktes det honom nu alldeles solklart, att det i alla fall inte gärna kunde vara någon annan än hon. Han blef alldeles blek af sinnesrörelse.

»Ett är visst och det är att ag måste ha klarhet i det här!» utbrast han högt. »Jag går ner och möter henne i afton — det må bära eller brista!»

*

Erik Björck hade emellertid på hemvägen gjort en liten afstickare upp till Majas bästa vän Annie Werner. Hon öppnade själf, då han ringde.

»Maja hälsade dig så mycket, att hon hellre åker skridsko vid Fiskartorpet i morgon f. m. mellan 1—2 än i afton på Nybroviken, för där är så mycket folk, påstår hon — är du med på det?» frågade han och stack sin käcka tjufpojksfysiologi nätt och jämt inom dörran.

»Ja, tack! Hälsa Maja! Jag kommer upp och hämtar henne i morgon vid 1/2 1 tiden då,» svarade Annie.

* Tiderna förändras och vi med dem.

»All right — tjänis!» och af bar det med den unge skurken till nya illdåd.

»Hörru Maja!» han slängde mössan på bordet i salen midt framför systemen, där hon satt, ifrigt upptagen med sömnad.

»Nå?» Hon lyfte ett par stora blå ögon, på det något vemodiga uttrycket när mycket lika hans egna, upp emot honom.

»Jo jag skulle hälsa dig från Annie — jag mötte henne nyss och hon bad mig säga dig, att du inte vågar dig att skolka, utan kommer ordentligt ned på Nybroviken i afton mellan 5—6. Där är ett nytt, så vådligt stiltigt musikkapell, som började i går.»

»Ja, jag vet inte — jag har inte mycket lust,» sade Maja i trött ton.

»Åh — jag orkar inte höra't! — Du har då blifvit en riktig latmaja på senare tider — aldrig är du utom dörr'n! Bara sitter här och koxar mellan fyra väggar. — Nu går du bara förstär du! Jag lofvade Annie på min heder att köra af dig, och det löftet tänker jag hålla! Du ska' få se, du blir nog lifvad, bara du kommer i väg.»

»Nåja, det kan ju hända — jag skall väl gå då,» sade Maja resigneradt. »Jag har verkligen åkt så lite i vinter, men Annie är ju annars ständigt upptagen, och du har heller aldrig tid numera.»

»Tacka för det, när man är studentkandidat — det vet du bäst själ' hvad det vill säga!» och Erik rätade med en viss själfkänsla på sin smidiga figur. »Det vore nog väldigt lifvadt att gå med er i afton — Annie är så snobbig i skridskodräkt — åhja, du är inte så illa du heller!» tillade han och klappade henne nedlåtande på hufvudet, »men ser du det här helsikes latinet lämnar ju en fattig syndare inte en minuts ro — — åpropos det, kan jag hälsa dig från professor Alm, jag kommer därifrån just nu.»

»Tack,» sade Maja lugnt, utan att se upp från sömnen. »Lämnade du honom boken?»

»Ja då, och han blef visst helt öfverraskad att få igen skatten. Han hade bestämt trott, att du ämnade behålla den till arf och ägo — som en sorts — relik,» tillade han illmarigt, förstulet iakttagande verkan af sina ord.

Färgen steg ett ögonblick i det täcka ansiktet, och hon böjde det en smula djupare ned öfver arbetet.

»Såå — det var ju bra han blef tagen ur den tron då, hvar han nu fått den ifrån,» sade hon kallt. »Att man behåller lånade böcker längre än ämnadt var, är annars ingenting ovanligt — — Det var i alla fall dumt, att han inte fått den tillbaka förr —»

»Ja, för jag antar att du vid det här laget kan den så tämligen utantill — så grundligt som du studerat den!»

Maja såg upp med ögon, som blixtrade af harm. Hon öppnade läpparne till ett häftigt svar, men häjdade sig.

»Delgaf du kanske professor Alm också den observationen?» frågade hon kort.

Eriks onda samvete slog honom ett ögonblick. Han böjde sig ned och lade armen smekande om systemens hals.

»Åhnej — se så Majatösen, var inte arg nu! Det kan du väl begripa att jag inte gjorde — men, ser du, jag har lite svårt att smälta, att du sa' nej åt honom. Det hade väl varit den stiligaste svåger i världen, så styf som han är och så vådligt hyggelig på alla sätt, för att nu inte tala om, hur pin kär han är i dig än i dag — han blir ju hvit om näsan, bara man talar om dig, vet jag!»

Maja gjorde sig hastigt lös. »Men Erik hur kan du! — nej släpp mig hör du! Så stygg och ogrannlaga du är — och så du narras!» — Hennes stämma skälfde, och hon reste sig häftigt och gick ur rummet, utan att bevärdiga honom med en blick.

Erik stod ett ögonblick stilla och såg efter henne. — Så hvisslade han sakta till. — »Jaså — min gumma lilla! — Nej det ska' allt sjutton ha några samvetskval för att man hjälper er på trafven. — Så'nå blindstyren som ni ä' båda två! — Hm!» — Han funderade ett ögonblick med en oskyldig glimt i ögonen.

»Det vore allt lifvadt att kunna kika ett tag på dom vid den där lilla tète å teten i afton! — Nog är det tilltrassladt och jag lär väl få efter noter, kan jag tro, när de upptäcker att det är jag, som tussat ihop dom, men det rör mig inte! — Får di bara talas vid, klarar di nog skifvan med detsamma, och då tar jag gärna smörj, om det så ska' vara! Jag ångrar mig inte ett dugg!» Och med mössan på nacken och händerna djupt nedstickna i kavajfickorna slank han ut igen.

*

Det var gnistrande kallt och klart och ett strålende månsken belyste den lifliga taflan på Nybroviken, då professor Alm vid 1/2 6 tiden på aftonen kom dit ned. Skridskoåkning var den enda

Efter nu slutad inventering

Bortslumpas

mitt från för. gående säsonger öfverblifna lager

af

Barnkläder

M. BENDIX,

16 Regeringsgatan och 5 Sturegatan.

sport han med intresse och skicklighet idkade, och förra vintern hade det varit en själfklar sak, att han ledt Maja Björcks undervisning också på det området. Han hade med stolthet sett de hastiga framsteg hon gjorde, och det dröjde inte länge, innan han nu bland de åkande kände igen de mjuka rörelserna af den slanka flickgestalten, där hon ensam åkte lite utanför själfva banan, bortom musikpaviljongen — just där hon och han, för att slippa trängseln, förra året brukat ha sina öfningar.

Hans hjärta nästan stannade för ett ögonblick, och en plötslig lust att vända om och fly grep honom, men han bemannade sig, tanken på att han ju ändå måste veta, hvad dessa mystiska hälsningar betydde, segrade och han gick hastigt ned på banan.

Han spände skridskorna på sig och gjorde några slag i vimlet af åkande framför musikpaviljongen för att fullständigt återvinna sin själfbehärskning, innan han gaf sig ut att för andra gången möta sitt öde i Maja Björcks gestalt.

*

Musiken spelade just en på samma gång smekande och eldig Straussvals, och i mjuka rytmiska svängar gled lilla Maja fram och tillbaka öfver isen. Det var bra att Annie dröjde — skönt att vara ensam, ty de skridskogångare, som liksom hon föredrogo utrymmet och den mindre goda isen framför trängseln på den uppflade banan voro icke många — och hon njöt af den stämning, musiken och själfva kroppsrörelsen förde med sig. Hon ville icke tänka — icke minnas något nu, bara känna, huru tonerna buro henne in i en trollkrets af vakna, obestämda drömmar, ljufva och vemodiga på en gång.

Plötsligt föll en lång skugga öfver den månbelysta banan framför henne och en skridskoraspade ett hejdande tag i isen strax invid henne. Hon stannade hastigt och såg upp, och hvem af de två, som i den stunden mest upprörd mötte den andras blick, hade nog varit svårt att afgöra.

Han lyfte hälsande på pälsmössan, utan att få fram ett ljud, och hon svarade med en tyst böjning på hufvudet. Så räckte han ut handen mot henne.

»Får jag åka ett slag med er fröken Maja?» frågade han lågt.

(Forts.)

EN PRAKTISK VINTERPROMENADDRÄKT.

M. J—N upptager i ett af Iduns senaste nummer »Nationaldräktsfrågan» och hoppas få i gång en diskussion, så att meningsutbyte om möjligt skulle kunna leda till ett praktiskt resultat.

Det är emellertid ej i denna fråga jag nu vill göra ett inlägg, utan min mening vore, att upptaga en annan fråga, som jag anser ej mindre viktig, nämligen denna: *huru finna en praktisk, lätt och bekväm vinterpromenaddräkt?*

Är det ej ett slafveri detta, att t. ex. i 15 å 10 graders köld, i snöyra och blåst, i snöslask och höstsmuts gå klädd i en tung, i marken stötande, ofta släpande kjol, en obekväm kofta, för tunna handskar, dito kängor, en muff, som endast är i vägen vid hållandet af kjolen. Vidare den stora tunga hatten, som i blåst ej sitter på och blir förstörd af minsta regndroppe på dess sammet eller plymer. Och så floret ej att förglömma, som i köld blir immigt och är högst skadligt för hyn. Jag

Förnämsta tvättmedel

Äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS Prima Tvätt-Tvål

vill ej tala om, hvad som kan släpas med in af sådana kjolar, som sopat gatan. Sannerligen är vår moderna promenaddräkt ej det mest opraktiska och ohygieniska man kan tänka sig!

Jag vill i korthet föreslå en mera enkel dräkt, som, väl sydd och vald med smak, torde kunna se likaså chic ut som hvilken fin promenaddräkt som helst.

En skraddarsydd kofta, dubbelknäppt, af något mjukt och lätt tyg, kjol af samma tyg 10 cm. från marken, helt enkelt sydd. Därtill en treflig mössa eller engelsk filthatt och ett par mjuka varma vantar, som göra muffen obehöflig. Ett par kängor af Svecialäder med tjocka bottnar ersätta de fina kängorna, och galoscher behövas då aldrig. De långa besvärliga underkjolorna komma naturligtvis ej i fråga, utan ersättas af ett par benkläder af mörkt tyg, fordrade med något ljusare. I en sådan dräkt kan man trotsa hvarje väder, köld, bläst, snö, ja t. o. m. regn utan paraply, i fall en impregnerad krage kastas öfver hela dräkten. Jag är öfvertygad om, att i en sådan dräkt skulle de unga damerna och fruarna promenera dubbelt så ofta och längre än nu i den obekväma och besvärliga promenaddräkten.

Jag hör några, som säga: men i en sådan dräkt kan man ej gå på visiter. Besöka sina vänner kan man mycket väl, och på andra visiter skall man söka gå så sällan som möjligt, då naturligtvis iklädd största stassen. Den nu föreslagna dräkten har äfven den fördelen för dem, som tänka på den ekonomiska sidan af saken, att de spara sina fina kängor, pälsverk, hattar etc., då de ej behöfva nöta på dem hvar dag.

Det skulle glädja mig, om dessa enkla rader finge en plats i Iduns spalter och så kunde verka i någon mån reformerande bland dess läsarinor.
M. DE S.

I NATIONALDRÄKTSFRÅGAN.

ALLTSEDAN Artur Hazelius återväckte intresset för våra vackra svenska nationaldräkter, har en stor del af det bildade, nationellt intresserade Sverige följt denna fråga med stigande intresse och sökt göra den aktuell och modern. Men därifrån är steget långt till att få nationaldräkten modern som reformdräkt bland det stora flertalet kvinnor, som ju följa modets gudinna slafviskt.

Det gäller således att lyckas ställa så till, att nationaldräkten blir modern. Detta torde bäst vinnas genom att de tongifvande inom modets värld kunde förmås att anlägga nationaldräkt, samt genom att alla Sveriges bildade, nationellt intresserade kvinnor anlade dräkten samt på allt sätt genom föreningsverksamhet såväl i städerna som ute i landsorten verkade för saken.

Men det torde dock ej vara lämpligt att bestämma en viss dräkt (Österåkers — och den modifierade allmänna) som normaldräkt, åtminstone ej göra den obligatorisk. Ty just genom att gifva fritt val mellan alla de olika vackra provinsdräkterna skulle man säkerligen lättare vinna kvinnorna för saken, då ju äfven kärleken till den egna bygden och dess urgamla dräkt finge göra sig gällande. Att bestämma en viss normaldräkt torde förläcka så väl själfva saken som intresset därför.

Jag önskar, att det ej måtte dröja alltför länge, innan våra gamla nationaldräkter äro moderna bland svenska kvinnor, samt att allmogens kvinnor landet rundt återtog sina respektive dräkter.

I de socknar, där man glömt, hur de sågo ut, kunde ledning gifvas af sakkunniga från Nordiska museet eller Svenska Kvinnliga Nationaldräktsföreningen.

G. S.

MELINS STENOGRAFI I FEM LEKTIONER.

(FORTS. FR. FÖREG. N:R.)

TREDJE LEKTIONEN.

Andra lektionens öfningsuppgift.

Handwritten shorthand examples for the first exercise, showing various letter combinations and their shorthand equivalents.

Konsonantsammansättningar.

Handwritten shorthand examples for consonant combinations, including words like 'skola', 'spå', 'svaga', 'stämman'.

Exempel

Handwritten shorthand examples for words like 'skola', 'spå', 'svaga', 'stämman', 'län', 'element', 'bank', 'funkt', 'tro', 'yttra', 'kvifvel', 'brist', 'fästmo', 'fisk', 'finsk', 'fisk', 'fiskt', 'svenskt'.

Öfverför till stenografi: bruka fråga ens ända länk bikt trygga två stad stat sist fäst Oscar slita skratta spö sväger städja bryggeri bäst best strid svimma svensk fransk (franskt) astronomi frimureri.

¹⁾ I analogi med »nk och »kt».

(Forts.)

LITTERATUR.

GUSTAF AF GEIJERSTAM utgifver i nästa månad från Albert Bonniers förlag en ny roman, »Själarnes kamp», hvori författaren helt tagit afstånd från bondeberättelsen och återgått till skildrandet af modärnt lif inom våra borgerliga samhällskretsar, sådant vi minnas det från hans roman »Kvinnomakt», som utgjorde hans senaste större berättelse inom denna genre.

KUNGL. TEATERN gaf i måndags för första gången Puccinis musikdrama »Tosca». Då vår liksom öfriga tidningars musikanmälare, i motsats till hvad som förut varit brukligt, förvägrats att närvara vid generalrepetitionen, uppskjuta vi alla redogörelser och omdömen till nästa nummer, då vi varit i tillfälle bevista ännu en föreställning.

DRAMATISKA TEATERNS senaste premiére utgjordes af ett lustspelsprogram, som onekligen var roande, om man låter alla högre anspråk på komik falla. Pierre Soulaines »Arftagaren» är nämligen med sin ofta behandlade historia om den unge millionären, som utsättes för de farligaste anslag mot sin frihet och sina pengar af familjer med giftasvuxna döttrar, ett skrattlockande stycke, hvars tredje akt med dess glada och fyndiga upplösning är den starkaste och sceniskt verkammaste.

Utförandet var rutineradt, d. v. s. det kom icke med några öfverraskningar, utan var en trygg promenad på upptrampade vägar, där alla kände sig hemmastadda.

Som förpjäs gafs en liten lustighet i en akt, betitlad »Médoc's vinhandel», hvori två telefonapparater af genuin stockholmstyp spelade en afgörande roll i Paris.

SVENSKA TEATERN har rönt framgång med sitt nya program, Frans Beyerleins i Tyskland mycket omtalade militär-drama »Tappo», hvilket äfven för icke tyska åskådare erbjuder ett betydande intresse genom sin fängslande handling och framför allt genom den kulturbild, det ger af den militära andan och betraktelsesätten i våra dagars Tyskland. Det fick dessutom här ett sälsynt jämt och godt utförande. Främst framstod kanske fröken *Astrid Torsell* — den enda kvinnliga rollen — hvilken som den unga flickan, som blir ett blodigt offer för styckets militarismoral, utvecklade den intagande sjäfulla och okonstlade innerlighet, hvaraf den begåfvade unga skådespelerskan är mäktig. Men ypperliga voro också, hvar och en i sin stad, hr *Emil Hillberg* som fadern-fanjunkaren, hr *Gösta Hillberg* som den unge sergeanten, hennes trolofvade, och hr *Einar Fröberg* som löjtnanten-förföraren. Äfven birollerna gäfvos karaktärsfullt af hrr *O. Byström*, *Johanson*, *Klintberg* m. fl. Då stycket otvifvelaktigt blir en ganska varaktig succés, meddela vi i dagsnumret en bild från den verkningsfulla krigsrättsscenen i tredje akten.

SÖDRA TEATERN har som förpjäs till sin ännu hållbara nyårsrevy upptagit en pultslustig fars, »Gipsfiguren», hvars förvecklingar förstades präglade af det gammaldags lustspelets fiendighet, men som till följd af ett mycket undermåligt utförande gjorde endast obetydlig lycka. Den enda, som inte aldeles fördärfvade sin roll, var hr *Norée*. Dessutom måste man komplimentera denna scens doyenne, fru *Fornell*, hvilken fortfarande är i besittning af mycken vigör.

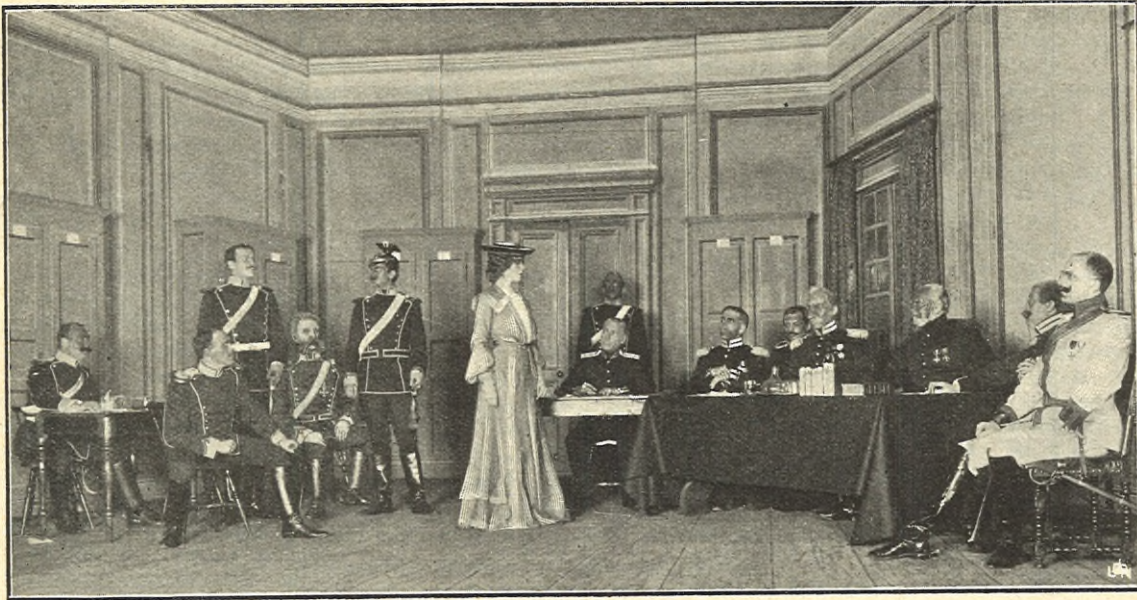
ÖSTERMALMSTEATERN vill förmodligen ej, att stockholmarna skola förgäta det gamla äfventyrsstycket »Jorden rundt», hvarför detsamma nu änyo går öfver denna scens tiljor.

NYA FILHARMONISKA SÄLLSKAPET gaf sin första abonnementskonsert i tisdags f. v. Och om man får döma af den fullsatta salongen och det lifliga bifallet, kan starten betraktas som god.

Nya filharmoniska sällskapet är som bekant en fortsättning af Filharmoniska sällskapet, som under förra året upplöstes. En hel del medlemmar af det sistnämnda sammanslöto sig snart på nytt, många nya tillkommo, och sålunda uppstod Nya filharmoniska sällskapet, hvars ordförande är kapten

För året nytillträdande prenumeranter

som ännu icke erhållit början af *Selma Lagerlöfs berättelse »Herr Arnes penningar»*, uppmanas ännu en gång att med det allra första insända sina adresser jämte ett tioöres frimärke i porto, då de i följd utkomna arken af den intressanta följetongen gratis tillställas dem. Senkommande riskera nämligen att bli utan, då vi nu måste bestämma upplagan för nödig tilltryckning.

F. BEYERLEINS SKÅDESPEL »TAPTO» PÅ SVENSKA TEATERN. KRIGSRÄTTSFÖRHÖRET I 3: E AKTEN. KLÄRCHEN (FRÖKEN A. TORSSELL) UPPTRÄDER SOM VITNE. A. BLOMBERG FOTO.

J. af Sillén. Sällskapet disponerar en till numerären betydande blandad kör, hvars olika stämmor äro besatta med friska och präktiga röster; dock torde basarne behöfva någon förstärkning. Att sällskapet ej håller sig med egen orkester, utan måste anlita hofkapellet, synes helt naturligt. Men skulle ej en annan lösning kunna tänkas?

Som bekant har Nya filharmoniska sällskapet redan i början stött på vissa svårigheter beträffande dirigentskapet. För de tvänne första konserterna har man sålunda nödgats gå öfver Sundet och söka sig en anförare, och i kappellmästaren vid k. teatret i Köpenhamn hr *Frederik Rung*, välkänd från den nordiska musikfesten härstädes 1897, har sällskapet fått en synnerligen duktig och kompetent ledare. Gifvet är dock, att det skall

FREDERIK RUNG.

möta vissa svårigheter att i en stor kör ingjuta den rätta andan, den förstående uppfattningen af ett musikverk samt den sanna entusiasmen i utförandet, då dirigenten endast har några få slutrepetitioner till sitt förfogande. Att resultatet blef så godt, som nu var fallet, vittnar lika mycket om hr Rungs kapacitet som om ett energiskt och godt förarbete under ledning af sällskapets kormästare hr Wiklund.

Önskligt vore emellertid, att det unga sällskapet finge en framsynt och skicklig ledare här på platsen, den där hade tillfälle och tid att ägna ett ingående arbete åt företaget. Ty vid sidan af den i sin verksamhet tämligen stillastående Musikföreningen har Nya filharm. sällskapet en stor uppgift att fylla. Någon lämpligare för befattningen i fråga än hr Vilhelm Stenhammar torde näppeligen stå att finna. Kunde sedan — hvilket väl ej vore omöjligt — i de större formerna ett lika intimt samarbete komma till stånd mellan Nya filharm. sällskapet och den af hr Aulin med sådan energi och framgång ledda Konsertföreningen, som hittills på kammarmusikens område rådt mellan de båda nyssnämnda unge märkesmännen i vårt samtida musiklif, skulle för detta senare helt säkert rika frukter mogna. Bägge äga ungdomlig entusiasm, talang och kännedom om såväl de klassiska som de moderna mästarne och deras verk, härvid våra inhemska tonsättare icke till förglömmas. De ha ock båda haft tillfälle visa sin kapacitet som ledare vid utförandet af större verk. Förslaget torde i alla fall vara väl värdt att begrundas. K. hofkapellet finge då ock måhända tid till mera regelbundna symfonikonsorter å k. teatern. —

Hvad nu Nya filharm. sällskapets första konsert beträffar, så skulle naturligtvis starten blifvit så mycket betydelsefullare, om något af de förnämligare klassiska verken framförts eller om någon framstående nyhet presenterats. Då så emellertid ej skett — och detta hänger förmodligen tillsammans med den sväfvande anförarefrågan — må dock medgifvas, att programmet ej var illa sammansatt: först Dvoráks dystra och kusliga ballad »Spökbruden» och som motsättning härtill den af

strålände jubel burna inledningsscenen till Gades »Baldurs dröm».

Antonin Dvorák är böhmare och tillhör det sista kvartseklens mera uppmärksammade kompositörer. Genom hans kompositioner flyter en rik åder af böhmisk folkton, som han ofta ompinner med en originell och karaktäristisk instrumentering. »Spökbrudens» innehåll utgöres som bekant af skildringen, huru en ungmö önskar sig i armarna på sin fästman, vare sig han är lefvande eller död. Den döde fästmannen kommer och hämtar henne, och sen bär det af öfver stock och sten, genom kärr och moras till dödmannens graf. Men i sista stunden lyckas hon rädda sig genom en bön till den heliga jungfrun. Så ljuder hane-gället och spökens försvinna. Kompositionen blir genom oupphörliga upprepningar väl långdragen, men innehåller flere rätt intressanta detaljer såväl i melodi som instrumentering. Natten och mänskenet äro målande återgifna, den hemska dödsfärden kunde kanske gjorts än hems-kare. Duetterna mellan ungmön och fästmannen äro karaktäristiska och delvis ganska melodiosa. Till det vackraste hör ungmöns bön till den heliga jungfrun om räddning.

Ungmöns och fästmannens partier utfördes högst förtjänstfullt af fru *Hellström* och hr *Malm*, om ock båda ej voro fullt disponerade. En framstående uppgift är tillmätt den berättande barytonen, hvilket ansträngande parti af hr *Forsell* utfördes vid briljant röstdisposition. Körerna gingo ock förtäffligt.

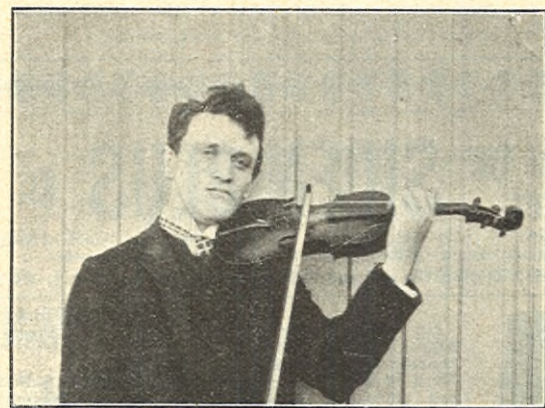
Ett tacksammare och mera anslående nummer än inledningsscenen till »Baldurs dröm» af Gade hade sällskapet näppeligen kunnat välja. Kören gjorde sig här förtäffligt gällande, liksom ock hofkapellet gaf lif och schwing åt det hela. Bifallet var efter detta nummer synnerligen lifligt, och hr Rung, som visade sig vara en lugn och rutinerad ledare, måste framträda flere gånger.

KONSERTFÖRENINGEN, som alltid visat sig påpasslig, har naturligtvis ej velat försumma att högtidlighålla minnet af Richard Wagner med anledning af den store mästarens dödsdag den 13 dennes. Till den ändan gafs under hr Aulins ledning i söndags en »populär extra konsert», hvars program uteslutande upptog välbekanta kompositioner af Wagner i väl beräknad ordningsföljd. Mellan inledningsnumret, den pompösa hyllningsmarschen till Ludvig II af Bayern, och slutnumret, det geniala förspellet till »Mästersångarne», utfördes Wotans afsked ur »Valkyrian» med hr *Forsell* i sångpartiet, förspellet till tredje akten ur »Mästersångarne» och »Charfreitagszauber» ur »Parsifal», hvilket med sin upphöjda stämning och det pietetsfulla utförandet vardt konsertens glanspunkt. Näst sista numret å programmet upptogs af tvänne dikter, nämligen »Im Treibhaus» och »Träume», båda ytterst subtila och anslående, särskildt den sistnämnda. Sångstämman utfördes här af fru *Ester Gadelius*, som dock ej tycktes fullt disponerad. Utförandet af aftonens orkesternummer länder Konsertföreningen och dess energiske ledare till berömmelse. Bifallet var ock synnerligen lifligt från den talrika publiken.

PELLE SNYGG OCH BARNEN I SNASKEBY, det i förra numret omtalade från holländskan öfversatta barnsångspelet med motiv från Otilia Adelborgs bekanta barnbok, gick, som tillämnadt

var, på fettisdagen öfver Kungl. teaterns scen och gjorde en jublande succés, som länge torde genljuda genom alla hufvudstadens barnkamrar och förskaffa en rad lysande recetter åt föreningen S. de C., för hvars behjärtansvärda verksamhet uppförandet anordnats. Men sin naivt lättfattliga, men ändock roande fabel om de smutsiga barnen i Snaskeby, som omvändas till riktiga små mönster af renlighet och ordning genom den snälle Pelle Snygg och hans medhjälpare Svampmor, Krukfar, Borstgubben och Tvålgubben, med den visserligen musikaliskt obetydliga, men täcka och melodiosa musiken af fru van der Linden van Snelrewaard, med de trefliga danserna och glada upptågen är det lilla sångspelet ovilkorligen väl förtjänt af sin framgång och kan ses med lika stort nöje af alla barnvänner som af barnen själfva. Det verkar helt enkelt upptriskande ända in i själen att bevittna den oförställda entusiasm, med hvilken alla dessa små Snaskebyplantor — valda bland sångröstbegåfvade ungdomar vid våra folkskolor — hänge sig åt sin uppgift, och Pelle Snygg själf har i en 13 årig ung son till dir. Julius Wibergh — det helas musikaliske inöfvare och ledare — fått en representant, som löser sin uppgift som en riktig liten artist. Det samma kan med allt skäl sägas om Svampmor, Krukfar och Borstgubben, hvilka beaktansvärda vokala påbrå förklarar af det borgerliga namn de bära. Det lär nämligen vara tre unga fröknar Svärdröm i åldern 13—17 år, systrar till operasångerskan, som gömma sig bakom de nämnda sagspelssignaturerna.

S. de C., direktör Wibergh, regissör Callmén, som ledt den sceniskt-koreografiska inöfningen — alla ha de alltså heder och glädje af sitt verk, och de trefliga bilder Idun i dag bringar från det täcka barnsångspelet skola, hoppas vi, i sin mån bidraga till att fylla salongen och Charitéstryrnas lador vid de kommande återuppföranden, som nu hela »det unga Stockholm» med spänning förväntar.

DEN NORSKE VIOLONISTEN ARVE ARVESEN.

ARVE ARVESEN. Sedan Ole Bulls tid har knappast någon norsk violinspelare af konstnärsklass konserterat i Stockholm.

Det är därför med glädje vi mottagit underrettelsen om, att hr *Arve Arvesen* kommer att ge konsert här den 19 febr.

Hr Arvesen, som är flerårig elev af Ysaye, har ett varmt temperament och en bred ton jämte en personlig och allvarlig uppfattning. Han kommer nu att bjuda på bland annat en stor sonat af Cæsar Franck och tillsammans med hr Tor Aulin en suite af Sinding för 2 violiner, förut ej spelad.

Herr Arvesen, som är mycket känd i Helsingfors, där han en tid varit konsertmästare, har senast i Göteborg skördat lifligt beröm för sin gedigna talang, sin varma ton och sitt känsliga, sjäfulla föredrag.

HERR AULIN OCH STENHAMMARS andra sonat-afton blef liksom den första en i konstnärligt afseende vacker insats i vårt musiklif för innevarande vinter. Som inledningsnummer stod Bachs sonat i A-dur (nr 2), hvilken fick ett utomordentligt vackert och stilrent utförande. Därefter kommo Ludvig Normans tio karaktärsstycken, spelade i följd och skänkande åhöraren en ingalunda liten behållning af blid tonskönhet, samt som slutnummer den från föregående sonatafton bekanta duon i fissa-moll af Alkan.

Publiken var talrik och bifallet synnerligen varmt.

ANNA NORRIE OCH SVEN SCHOLANDER gifva sin tredje och sista populära visafest om söndag — naturligtvis för fullt hus!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21-27 FEBR. 1904.

Söndag: Afredd buljong med champignoner; kokt gös med holländsk sås; chateaubriand med brynt potatis; anaspudding med biscuits.

Måndag: Köttjärke med potatissalad; blåbärssoppa med skorpor.

Tisdag: Stekt fläsk med potatispuré; semlor med mjölk.

Onsdag: Palsternackpuré med rostad bröd; stufvade abborrar med potatis.

Torsdag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

Freitag: Kalkkyckling med potatis; krusbärskompott med grädda.

Lördag: Ärtpuré med stekt bröd; sillpudding med potatismos.

RECEPT:

Holländsk sås (f. 6 pers.). 100 gr. smör, 1½ msk. mjöl, 4 äggulor, 1 tsk. socker, 4 dcl. kallt vatten, saften af ¼ citron, 1 nypa salt.

Beredning: Tre fjärdedelar af smöret röres i en något ljust kastrull, tills det är hvitt och pösigt, därefter nedröres mjölet, äggulorna, en i sänder samt sockret. Kastrullen sättas öfver svag eld, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under ständig vispning,

och såsen får sjuda omkr. ½ tim. Då den är tjock och glansig lyftes den af och resten af smöret jämte citronsaften iröres.

Såsen afsmakas mycket noga och serveras varm.

Chateaubriand (f. 6 pers.). 1,3 kg. oxfilet, 1 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 5 msk. smör (1 hg.), 1 kkp. buljong, 3 msk. hackad persilja.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt 2-6 dagar, allt efter årstiden, tvättas med en duk, doppad i hett vatten. Alla hinnor och senor borttagas noga, hvar på fileten skäres i omkr. 3 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas lätt med fuktig klubba och beströrs med peppar och salt. Två msk. af smöret skiras, därmed öfverpenslas köttskifvorna (i stället för smör kan fin matolja användas) och få sedan ligga 1 tim. En msk. af smöret röres tills det blir hvitt och pösigt samt blandas med den rensade, sköljda och fint hackade persiljan. En tackjärnspanna upphettas långsamt, tills den blir rykande het, resten af smöret bryndas däri, bifarna iläggas och bryndas hastigt på båda sidor samt uppläggas på varmt fat. Stekpannan urvispas med den heta buljongen och såsen hälls öfver bifarna.

En klick af persiljesmör lägges på hvarje biff och anrättningen serveras mycket het.

Anaspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 2 äggwhitor, 105 gr. socker, ½ dcl. sherry, 1 dcl. ananassaft, 6 blad gelatin, 1 burk ananas à 1 kr., 4 dcl. tjock grädda.

Beredning: Äggulorna, äggwhitorna, sockret, vinet, ananassaften, det sköljda och i 2 msk. varmt vatten upplösta gelatinet vispas i en kastrull öfver elden tills det börjar sjuda och tjockna, vispningen fortsättes tills krämen kallnat. En fjärdedel af ananassen skäres i små tärningar, hvilka urklappas all saft på en linneduk och blandas i krämen. Sist nedröres den till hårdt skum slagna grädden. Massan hälls i oljad eller vattensköld form och ställes på kallt ställe att stelna.

Då puddingen skall stjälpas upp hälls formen ½ minut i varmt vatten. Den garneras med den öfriga ananassen, skuren i skifvor, men ingen saft bör påhällas.

En ananas räcker för 12 pers., ty skifvorna som puddingen garneras med, kunna klyfvas.

Köttjärke (f. 6 pers.). 6 hg. benfritt svinkött, 1 hg. späck, 4 kokta, rifna potatisar, 1 ägg, 3 kkp. gräddmjölk, 1 msk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, ¼ tsk. ingefära.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 4 dcl. buljong (kokt på senor och hinnor).

Sås: ½ msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, köttjus, ½ dcl. tjock grädda.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, befrias från senor och hinnor (af hvilka kokas buljong till att späda färsen med), skäres i tärningar och drifvas 3 gånger genom köttkvarn. Späcket skäres i fina tärningar. Köttet och späcket arbetas tillsammans ¼ tim., de rifna potatisarna tillsätts jämte det uppvispade

ägget, gräddmjölen, litet i sänder, samt kryddorna, hvarefter färsen arbetas ¼ tim.

En lingspanna upphettas, smöret bryndas däri och färsen nedlägges i form af en filet och får steka i god ugnsvärme omkr. 1 tim. Under stekningen öfveröses och spädes färsen hvar tionde minut.

Köttjärpen skäres i vackra skifvor och uppläggas på varmt serveringsfat. Smör och mjöl sammanfräses, köttjus påspädes litet i sänder, hvarefter såsen får koka 10 min., och serveras i särskild sässkal.

Stufvade abborrar (f. 6 pers.). 1¾ kg. medelstora abborrar, 1½ msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. hvetemjöl, 2 msk. hackad persilja, 3 kkp. kokande vatten.

Sås: Fisksåsen, 2 äggulor, 1 msk. godt smör, 2 msk. hackad dill (salt).

Beredning: Abborrarna fjällas, tagas ur, sköljas väl samt torkas med en fiskhandduk. De gnidas in- och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull smörjes väl med 2 msk. af det kalla smöret, fisken vändes i mjölet och nedlägges i kastrullen, mellan hvarje hvarf lägges resten af smöret, fördelat i flockar samt persiljan och det öfriga mjölet.

Det kokande vattnet tillsättes och fisken får sakta koka färdig med tätt slutet lock, hvarefter den uppläggas på karott.

De uppvispade äggulorna tillsätts i såsen jämte den hackade dillen, och såsen får under vispning sjuda. Det kalla smöret nedröres sist och såsen hälls öfver fisken.

Sillpudding med potatismos (f. 6 pers.). Potatismos: 2 lit. potatis, 1½ kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 2 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt, 2 salta sillar.

Till formen: 1 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Sås: 1½ hg. smör (skiradt).

Beredning: Potatisen raskalas, och kokas mjuk, hvarefter den pressas genom purépress ell. mosas sönder med en gaffel. Mjölen, de uppvispade äggen, 1 msk. af smöret och kryddorna tilläggas hvarefter möset arbetas, tills det liknar skum.

Sillarna urtagas och vattenläggas i 12 tim. Skinnet afdrages därefter och sillarna fläkas, hvarefter hufvudena, ryggben och alla småben borttagas. Sillhalvforna sköljas väl, inklappas i en duk och skäras i bitar. En bleckform smörjes med smör och beströrs med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett lager af potatismos, därefter ett hvarv med sill, så åter potatismos och så fortsättes, tills formen är full. Öfversta hvarvet bör vara potatismos, som öfverströrs med stötta skorpor och belägges med resten af smöret fördelat i flockar.

Puddingen gräddas i ugnen omkr. ½ tim.

Den serveras med skiradt smör.

Sillpudding med potatismos (f. 6 pers.). Potatismos: 2 lit. potatis, 1½ kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 2 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt, 2 salta sillar.

Till formen: 1 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Sås: 1½ hg. smör (skiradt).

Beredning: Potatisen raskalas, och kokas mjuk, hvarefter den pressas genom purépress ell. mosas sönder med en gaffel. Mjölen, de uppvispade äggen, 1 msk. af smöret och kryddorna tilläggas hvarefter möset arbetas, tills det liknar skum.

Sillarna urtagas och vattenläggas i 12 tim. Skinnet afdrages därefter och sillarna fläkas, hvarefter hufvudena, ryggben och alla småben borttagas. Sillhalvforna sköljas väl, inklappas i en duk och skäras i bitar. En bleckform smörjes med smör och beströrs med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett lager af potatismos, därefter ett hvarv med sill, så åter potatismos och så fortsättes, tills formen är full. Öfversta hvarvet bör vara potatismos, som öfverströrs med stötta skorpor och belägges med resten af smöret fördelat i flockar.

Puddingen gräddas i ugnen omkr. ½ tim.

Den serveras med skiradt smör.

4 meter tyg till en SIDEN-BLUS kr. 3: 40

till högre pris - porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört "Henneberg-siden" från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter.

G. HENNEBERG, sidenfabrikant (k. o. k. hof.), ZÜRICH.

En kvinnas Chic kännes icke endast på hennes toalett, utan äfven af den parfym, hon använder. Därför begagna äfven våra vackra konstnärinnor Creme, Puder och Tval Simon, som öfverallt ämnar ett så väl förtjänt rykte. Man torde uttryckligen begära uppfinnarens namn J. Simon.

För ett bildadt, aktningssvärdt fruntimmer med lust för trädgårdsskötsel eller anläggning af hönseri finnes bostad att hyra, trädgård och eventuellt större eller mindre jordområde att arrendera i vacker trakt vid skog och sjö. Svar till »Mars 1904», Iduns exp.

En ung, barnlös, bildad familj, där öm omvårdnad tillförsäkras, emottages ett 2, högst 3 års barn. Utförligt svar till »Familj 1904», Iduns exp.

Elever i matlagning mottagas vid Östermalms Matlagningsskola, Linnégatan 18. Kursen 3 månader. **A. Rönne.**

Nya lättväfda mönster till mattor, gardiner, klädningsstyger m. m. innehåller tredje häftet af »Moster Emmas Väf-bok». Kostar 1 kr. 35 öre. Erh. mot post. från utg. Adress Kuddby.

Damkläde är alltid elegant, modernt och hållbart. Utmärkt vackert helle kläddam, som eljest kostar ca 6 kr. pr meter, säljes direkt till endast 4: 50 pr meter. Bredd 130 cm. Fraktfritt. Profver i 10 färger mot 20 öre i frim. Full belägenhet garanteras.

Norrköpings Ylleväfnadsaffär, Norrköping.

BRA FÖR HÅRET, såväl i normalt som abnormt tillstånd, är **Ziwertz' Extrakt Vegetal.** Rekommenderad af många läkare. Oftast hjälpt, aldrig skadat. 50 års erfarenhet. Försäljes af frisörer och i parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör J. A. Ziwertz i Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Kurs i klädsömnad. Grundlig undervisning i mönsterritning, tillskärning, proting af skicklig sömmerska. Eleven syr endast eget arbete. Lektionstid 11-3. Grefftegatan 30 B, 3 tr. A. T.: Ö. 48 82. **Selma Wahlgren.**

TIDAROLMS FANTASIMÖBLER

rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utformas i alla olika variationer efter örn. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. (Försälningssmag Beridarensang. 27, Sthlm.)

MUSIK- Instrumenter,

Strängar och Tillbehör erhållas bäst och billigast från **A. Th. Nilssons Musikhandel, Norrköping.** Violiner, Guitarrer, äkta Magdeburgerdragspel, Munspe, Messingsinstrument, Sextettnoter m. m.

LEDIGA PLATSER

Skrifbiträde. För en ej allt för ung flicka med bra handstil och häst någon vana vid hos hälsoböding förekommande renskrifning finnes stadigvarande arbete i Filipstad. Uppgörrelse träffas med borgmästaren därstädes.

Bildad, enkel, ordentlig, arbetsam, snäll flicka, något hemmastadd i sjukvård, kunnig i sömnad och husliga göromål, erhåller såsom medlem o. mot fritt vivre plats i äldre familj, där tjänarinna finnes. Svar inl. till Iduns exp. märkt »22 à 25 år», Stockholm, f. v. b.

Platser anskaffas af Vårdninnor, Guverner, Kontors-, Handels-, Hushållsbitr etc. Ej inskrifn.-afgift Lästmakareg. 30, Stockholm. **J. Larsson & C:o.**

En ordentlig, i matlagning fullt hemma stadd jungfru får plats 24 april hos liten familj i Dalarne. Lön 200 kr. »Fru A. H-d», Holsäker.

I yngre tjänstemannafamilj på landet önskas en **anspråkslös** och godhjärtad ung flicka, utgången af enkelt men godt hem, att gå frun tillhanda såsom sällskap och hjälp. Fritt vivre. Svar motses under sign. »Landlig enkelhet», Upsala p r

En anspråkslös bättre flicka, kunnig i sömnad samt villig att hjälpa till med barnens vård och lättare städning, erhåller plats från 1 april. Svar med uppgift om ålder, referenser och fotografi till »Familje-medlem, postkontoret Järntorget, Göteborg

I Thora Kuller Väfskola i Lund

emottagas elever i konstväfnad, gobelin m. m. Prospekt på begäran. **Nationaldräkter** för damer, flickor och gossar bäst hos **Thora Kulle, Lund, Stockholm: Drottninggatan 33** och **Biblioteksgatan 6, Helsingborg: Järnvägsgatan 3.**

God framtidsplats.

Gudfruktig och snäll, affärsvanlig eller flicka med godt utseende, affärsvana, god, vinnande sätt och med hedrande vandel, erhåller genast plats att förestå en Kaffe- & Théhandel i stad i mellersta Sverige, 4 à 5,000 kronor måste deponeras för medels omhändertagande. Kan äfven efter någon tids arbete blifva delägare i affären **Lön och fritt vivre i god familj.** Svar märkt »599 Kaffe- & Théhandel» Svenska Telegrambyrån, Stockholm, f. v. b.

Sjuksköterska

sökes i och för sällskap och vård åt nervös (lindrigt sinnessjuk) äldre dam. Anställningen för längre tid. Anmälan hos doktor A. Hiller, Arsenalsgatan 3 B, Sthlm.

För lärarinnor, vårdninnor, hushållsfröknar, barnfröknar, kontors-, affärsbitr. finnes platser att söka. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm. Etab. 1887.

Hushållerska, kompetent att ensam förestå ungarlskem, erhåller plats hos tjänsteman bosatt vid större järnvägsstation. Svar med betyg, fotografi, uppgift å ålder och löneanspråk till »Kar 34» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bättre flicka, kunnig i enklare matl. samt alla inom ett hem föref. göromål, erhåller plats hos barnlös familj i skäns stad i jungfrus ställe. Vänligt bemötande. Lön 100 kronor. Svar med rekommendationer till »Godt hem», Sv. Telegrambyrån, Malmö

Hushållerska, skicklig i enklare och finare matlagning, bakning och inläggningar samt redbar, snygg och ordentlig, erhåller förmånlig plats på landet nära Stockholm d. 24 April. Ansökningar ättö jda af betygsskrifter insändas till Fru Lindström, Steninge pr Märsta.

Anspråkslös flicka, som kan ättå sig läxläsning med några gossar i vanliga skolämnen (äfven tyska) erhåller plats i familj i landsortsstad. Svar med referenser och löneanspråk märkt »Genast 1904» torde adr. till S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

En duglig mokerska erhåller plats å härvarande försörjningshus den 24 nästkommande april. Söderhamn den 10 februari 1904. **Fattigvårdsstyrelsen.**

Till ett prästhus (i stad), där husmoder finnes, sökes en bättre flicka, som med ordning och omtanke kan med en tjänarinnas hjälp sköta ett hem, med sparsamhet laga god hvardagsmat och med allvar och kärlek deltaga i vården om barn i skolåldern. Lön första året 150 kronor. Svar till »Våren 1904», med fotografi och referenser, sändes till Iduns exp. Sthlm.

Plats för en flicka som tekniskt biträde å apotek är nu genast ledig. Någon vana önskvärd. Svar till »H», Iduns exp.

För en erfaren och kunnig hushållerska, van vid landthushåll, finnes plats 24 april, om betyg och rekommendationer sändas till Vinö gård, Gamleby.

R. T. 70 13. S. H. Ödmanns A. T. 13 13.

DRAK-THE

½ kg. 3: 50; ¼ kg. 1: 85; 100 gr. 75 öre; 50 gr. 40 öre.

Allvarlig anspråksl. häst musikal. flicka att ensam med hjälp för gröfre sysslor sköta ungarlskem April-Okt. Pret., fotografi och betyg till »L. M.», Halls bokhandel, Jönköping.

Ett medelålders fruntimmer med front och stilla väsen erhåller plats som hushållerska hos en sedan 2 år blind änkemam. Svar före 1 Mars till »67 år», Valskog p. r.

Tjänarinna, kompetent och villig att såsom ensam sköta ett mindre ungarlskem på landet, får plats inst. April om svar jämte fotografi insändes till »Tjänsteman», Strömtorp.

Kokerska, skicklig, pålitlig och ordentlig, med goda såväl muntliga som skriftliga rekommendationer, erhåller förmånlig plats på landet, med köksa under sig, den 24 april om svar sändes till Fru Ribbing, Strömsholm.

Obs! Platsen kan få tillträdas 1:a mars.

Sjuksköterskeplatsen

å Halmstads Epidemiska sjukhus är ledig d. 1:sta nästk. april. Villkor: lön 600 kr., rum, ljus, ved; särskild jungfru. Villkor: genomgången fullständig sjukskusers samt tjänstgöring å större epid. sjukhus, eller motsvarande. Betyg, helst med fotografi, torde sändas mig före 10:de mars. Bref och förfrågningar ställas till Förste stadsläkaren.

Plats finnes för ung frisk bildad flicka som är villig att mot fritt vivre komma i godt stilla hem hos äldre, bättre familj, för att vara fruns hjälpredda vid inomhus förefallande göromål samt handarbete. Musikalsk önskvärd. Svar till »Godt hem», Iduns exp. Fotografi önskas medfölja.

Lärlarinne-platser.

Föreståndarinneplatsen vid Katrineholms femklassiga samskola samt en nyinrättad lärlarinneplats vid samma skola förklarar härmed lediga. Föreståndarinnan bör kunna undervisa i tyska och kristendom i fette klassen, lärarinnan i matematik och fysik i samma klass. Lönerna äro 1,500 kr. och 1,000 kr. De sökande böra hafva genomgått Högre lärlarinneseminarier. Ansökan insändes före 15 mars till Hofpredikanten Beskow, adress Katrineholm.

Pålitlig, frisk bildad flicka, van vid barn får genast eller fram på våren plats att sköta en flicka om 2 år och en gosse 4½ år samt bör dessutom vara behjälplig och van vid lättare hushållsgöromål samt städning och sömnad. Lön 150 kronor. Svar med referenser, porträtt och uppgift om ålder till »Mindre familj», Sollefteå p. r.